

పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

17. సూరె బనీ ఇస్రాయిల్ పరిచయం

సూరహ్ బనీ ఇస్రాయిల్ మక్కాలో అవతరించింది. ఇందులో 111 వాక్యాలు, 12 రుకూలు ఉన్నాయి.

పరిచయం : ఇస్రాయిల్ అంటే అల్లాహ్ దాసుడు అని అర్థం. ఇది దైవప్రవక్త యాఖూబ్ (అ) బిరుదు. ఈయన సంతానాన్ని “బనీ ఇస్రాయిల్” అంటారు. ప్రస్తుతం వీరిని యూదులు అంటారు. ఈ సూరాలో యూదులను గురించి ప్రస్తావించబడింది. “మేము అల్లాహ్ కు ప్రియమైన వారము. అందువల్ల అల్లాహ్ మమ్మల్ని శిక్షించడు. మమ్మల్ని నరకంలో ప్రవేశింపజేయడు. మా పాపాలన్నీ క్షమించివేస్తాడు. ఎందుకంటే మా వంశంలో పెద్ద పెద్ద ప్రవక్తలు ఉద్భవించారు. వారు మా గురించి సిఫారసు చేస్తారు” అనే ధీమాలో ఉండేవారు ఇస్రాయిల్ వంశీయులు.

అల్లాహ్ వారికి ఈ విధంగా సమాధానం ఇచ్చాడు : “అల్లాహ్ వద్ద వంశాలకు, కుటుంబాలకు ఎలాంటి ప్రాముఖ్యత లేదు. ఎవరైనా సరే విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తే సాఫల్యం లభిస్తుంది. విశ్వసించనివారు, సత్కార్యాలు చేయనివారు నరకంలో ప్రవేశిస్తారు. ఇలాంటివారిని ఎవరూ రక్షించలేరు. దీనికి సాక్ష్యంగా అల్లాహ్ ప్రపంచంలోనే యూదులను శిక్షించాడు. వారిని ఒకసారి కోతులుగా, పందులుగా మార్చివేశాడు. యూదులు ప్రపంచంలో ఉపద్రవాలు సృష్టించినప్పుడల్లా అల్లాహ్ వారిని శిక్షించాడు.

ఈ సూరాలో యూదులను ముహమ్మద్ (స)ను విశ్వసించమని, ఖుర్ఆన్ ను విశ్వసించమని, ఖుర్ఆన్ మీకు రుజుమార్గం చూపుతుందని, ఇందులోనే ఉభయలోకాల సాఫల్యం ఉందని బోధించబడింది.

అవిశ్వాసులు, విగ్రహారాధకులు :

అవిశ్వాసులను, విగ్రహారాధకులను దేవుని ఏకత్వం వైపు ఆహ్వానించబడింది. అల్లాహ్ తప్ప ఆరాధ్యులెవరూ లేరని, అల్లాహ్ తప్ప సహాయకులెవరూ లేరని విశదపరచబడింది. అయినా అవిశ్వాసులు, విగ్రహారాధకులు అల్లాహ్ కు సాటి కల్పించేవారు. దైవదూతలను అల్లాహ్ కుమార్తెలుగా భావించేవారు. దైవదూతలు అల్లాహ్ కుమార్తెలు కారని, భాగస్వాములు కారని, వారు అల్లాహ్ దాసులని, సేవకులని విశదపరచబడింది.

అరబ్ దేశానికి చెందిన అవిశ్వాసులు, విగ్రహారాధకులు అమ్మాయిలను హీన దృష్టితో చూసేవారు. వారిలో ఎవరికైనా అమ్మాయి పుడితే సజీవ ఖననం చేసేవారు. ఇది ఎలాంటి న్యాయం? అని అల్లాహ్ ప్రశ్నిస్తున్నాడు. “కుమార్తెలంటే మీకిష్టం లేదు. మరి అల్లాహ్ కు కుమార్తెలను అంటగడుతున్నారు. తమ కొరకు కుమారులను ఇష్టపడుతున్నారు. మరి అల్లాహ్ కొరకు కుమార్తెలను, ఇదెక్కడి న్యాయం?”

మేరాజ్ సంఘటన

మక్కా చివరి దశలో మేరాజ్ సంఘటన జరిగింది. మక్కా చివరి దశలో ప్రవక్త (స) వారి ధర్మపత్ని ఖదీజతుల్ కుబ్‌రా (రజి.అ) మరణించారు. అదే విధంగా చిన్నాన్న అబూతాలిబ్ కూడా మరణించారు.

వీరిద్దరూ ప్రవక్త (స)కు ఎంతో సహాయం చేసేవారు. వీరిద్దరి అండవల్ల ఎవరూ ప్రవక్త (స)పై చేయి చేసుకునేవారు కారు.

అబూతాలిబ్ మరణించిన తర్వాత అబూ లహబ్ ఇంటి యజమాని అయిపోయాడు. ముహమ్మద్ (స)ని నేను నా కుటుంబం నుండి తీసివేశానని, ఎవరైనా అతన్ని కొట్టవచ్చని, మేము అతని వెంట లేమని అబూలహబ్ ప్రకటించాడు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మక్కాలో ప్రవక్త (స)కు సహాయ సహకారాలందించేవారు ఎవరూ లేకపోయారు. అందువల్ల ప్రవక్త (స) తాయిఫ్ వెళ్ళారు. కాని తాయిఫ్ ప్రజలు ప్రవక్త (స)పై రాళ్ళు వర్షం కురిపించారు. దానివల్ల ప్రవక్త (స) గాయపడి స్పృహ కోల్పోయారు. మళ్ళీ మక్కాకు వచ్చారు. చాలా ఆందోళన చెందేవారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మేరాజ్ సంఘటన జరిగింది. ఇందులో అల్లాహ్, ప్రవక్త (స)ను ఓదార్చాడు. ఇంకా ప్రవక్త (స)కు సాఫల్య శుభవార్తను తెలియజేశాడు.

మేరాజ్ సంఘటనలో బైతుల్ మఖ్బీస్ ముస్లిముల ఆధిపత్యంలోనికి వస్తుందని, కాబతుల్లాహ్ బాధ్యతలను విగ్రహారాధకుల నుండి వెనక్కి తీసుకొని, అదేవిధంగా కాబతుల్లాహ్ మరియు బైతుల్ మఖ్బీస్ బాధ్యతలను యూదుల నుండి వెనక్కి తీసుకొని ముస్లిములకు అప్పగించడం జరుగుతుందని, ముస్లిములు సాఫల్యం పొందుతారని, అవిశ్వాసులు, విగ్రహారాధకులు, యూదులు ఓటమి చవిచూస్తారని శుభవార్త ఇవ్వబడింది.

17. బనీ ఇస్రాయిల్

ఆయత్లు : 111

అవతరణ : మక్కాలో

పరమ కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన
అల్లాహ్ పేరుతో

(1) తన దాసుణ్ణి ఒక రాత్రి “మస్జిదె” హరామ్ నుండి మస్జిదె అఖ్సా వరకు తీసుకుపోయిన ఆయన పరిశుద్ధుడు. దాని పరిసరాలను మేము శుభవంతం చేసి ఉంచాము. మేము అతనికి కొన్ని సూచనలను చూపడానికి. నిస్సందేహంగా ఆయనే అన్నీ వినేవాడు. అన్నీ చూసేవాడూను. (2) మేము ఇంతకు ముందు మూసాకు గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము. దానిని ఇస్రాయిల్ సంతతికి మార్గదర్శక సాధనంగా చేశాము. మీరు నన్ను తప్ప మరెవ్వరినీ సంరక్షకునిగా చేసుకోవద్దు అనే ఆజ్ఞతో.

(3) మేము నూహ్ ప్రవక్తతో పాటు ఓడలోనికి ఎక్కించిన వారి సంతానమే మీరు. నిస్సందేహంగా అతను ఒక కృతజ్ఞత గల దాసుడు.

(4) మేము మా గ్రంథంలో ఇస్రాయిల్ సంతతిని “మీరు భువిలో రెండుసార్లు సంక్షోభాన్ని సృష్టిస్తారు. దురహంకారాన్ని ప్రదర్శిస్తారు” అనే విషయాన్ని గురించి కూడా హెచ్చరించాము.

(5) చివరకు వారిలో మొదటిసారి దురహంకారం వ్యక్తమయినపుడు, మిమ్మల్ని ఎదుర్కొనడానికి మేము మహాబలవంతులైన మా దాసులను లేపాము. వారు మీ దేశంలో చొరబడి అన్నివైపులా వ్యాపించారు. ఇదొక వాగ్దానం. అది తప్పనిసరిగా నెరవేర్చవలసి ఉండింది.

(6) ఆ తరువాత మేము మీకు వారిపై ప్రాబల్యం వహించే అవకాశాన్ని కల్పించాము. సంపదతోనూ, సంతానంతోనూ మీకు సహాయపడ్డాము. మీ సంఖ్యను పెంచాము.

﴿رُكُوعًا 12﴾ ﴿سُورَةُ الْاِنشَاءِ مَكِّيَّةٌ﴾ ﴿آيَاتُهَا 111﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سُبْحٰنَ الَّذِیْ اَسْرٰی بِعَبْدِهٖ لَیْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذِیْ بَرَكْنَا حَوْلَهٗ لِنُرِیْهِ مِنْ اٰیٰتِنَا ۗ اِنَّهُ هُوَ السَّمِیْعُ الْبَصِیْرُ ﴿1﴾

وَآتَيْنَا مُوسٰی الْكِتٰبَ وَجَعَلْنٰهُ هُدٰی لِّبَنِیْ اِسْرَآءِیْلَ اَلَّا تَتَّخِذُوْا مِنْ دُوْنِیْ وَكِبٰلًا ۗ ﴿2﴾

ذُرِّیَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۗ اِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شٰكُوْرًا ﴿3﴾

وَقَضَيْنَا اِلٰی بَنِیْ اِسْرَآءِیْلَ فِی الْكِتٰبِ لَتَفْسِدُنَّ فِی الْاَرْضِ مَرَّتَیْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِیْرًا ﴿4﴾

فَاِذَا جَآءَ وَعْدُ اُولٰٓئِهٖمَا بَعَثْنَا عَلَیْكُمْ عِبَادًا لَّنَا اَوْلٰی بِاَیْسٍ شَدِیْدٍ فَجَآسُوْا خِلَالَ الدِّيَارِ ۗ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُوْلًا ﴿5﴾

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَیْهِمْ وَاَمَدَدْنٰكُمْ بِاَمْوَالٍ وَّبَنِیْنٍ وَجَعَلْنٰكُمْ اَكْثَرُ نَفِیْرًا ﴿6﴾

(7) మీరు ఏదన్నా మంచిని చేస్తే అది మీకే మంచిది. చెడును చేస్తే అది మీకు మీరే చెడును చేసుకున్నట్లు. రెండవ వాగ్దానం నెరవేర్చవలసిన సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు మేము ఇతర శత్రువులను మీపైకి పంపాము. వారు మీ ముఖాలు వికృతం చేయడానికి, మస్జిద్ లోకి పూర్వం శత్రువులు చొరబడిన విధంగా చొరబడటానికి, వారి చేతికందిన ప్రతిదానినీ ధ్వంసం చేయడానికి.

(8) బహుశా మీ ప్రభువు మీపై ఇప్పుడు కరుణ చూపవచ్చు. కాని ఒకవేళ మీరు మీ పాత వైఖరిని తిరిగి అవలంబిస్తే మేము కూడా మా శిక్షను తిరిగి విధిస్తాము. అనుగ్రహాలను పొంది కృతఘ్నులైన ప్రజలకు మేము నరకాన్ని కారాగారంగా చేసి ఉంచాము. (9) నిశ్చయంగా ఈ ఖుర్ఆన్ సరియైన, సవ్యమైన మార్గాన్ని చూపుతోంది. తనను విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారికి గొప్ప ప్రతిఫలం ఉంది అనే శుభవార్తను అందజేస్తుంది. (10) పరలోకాన్ని విశ్వసించని వారికి మేము వ్యధాభరితమైన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాము అనే వార్త వినిపిస్తోంది.

(11) మానవుడు మేలును అర్థించినట్లే కీడును అర్థిస్తాడు. మానవుడు నిజంగానే తొందరపాటు కలవాడు, ఓర్పులేనివాడు. (12) చూడండి, మేము రాత్రి పగలునూ రెండు సూచనలుగా చేశాము. రాత్రి సూచనను మేము కాంతి హీనం చేశాము, పగటి సూచనను కాంతిమంతం చేశాము. మీరు మీ ప్రభువు అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించగలగడానికి, ఇంకా నెలల, సంవత్సరాల లెక్కను తెలుసుకోగలగటానికి. ఇదేవిధంగా మేము ప్రతి విషయాన్ని వేరువేరుగా స్పష్టపరచి ఉంచాము. (13) ప్రతి మనిషి జాతకాన్ని మేము అతని మెడకే వ్రేలాడగట్టాము. ప్రళయదినం నాడు మేము ఒక పుస్తకాన్ని అతని కొరకు బయటికి తీస్తాము. అతడు దాన్ని ఒక తెరచిన గ్రంథం వంటిదని తెలుసుకుంటాడు.

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ ۖ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا ۗ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءَٓ وَجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ﴿٧﴾

عَلَىٰ رُبُّكُمْ أَنْ يَزِيْرَ حَمَكُمْ ۗ وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا ۗ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَيِّنُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ آَعُدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾

وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ ۗ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ ۗ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ ۗ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾

وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبْرِهٖ فِي عُنُقِهِ ۗ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٣﴾

(14) చదువు నీ కర్మల పత్రాన్ని, ఈనాడు నీ లెక్క కట్టడానికి స్వయంగా నీవే చాలు.

(15) రుజుమార్గాన్ని అవలంబించేవాని రుజువర్తనం స్వయంగా వానికే ప్రయోజనకరం. మార్గం తప్పినవాడు తన మార్గభ్రష్టత్వం యొక్క దుష్ఫలితాన్ని తానే అనుభవిస్తాడు. బరువు మోసేవాడెవడూ ఇతరుల బరువును మోయడు. ఒక సందేశహరుణ్ణి పంపనంతవరకూ మేము ఎవరినీ శిక్షించము.

(16) మేము ఒక పట్టణాన్ని నాశనం చెయ్యదలచుకొన్నప్పుడు అందులో స్థితిమంతులకు మొట్టమొదట ఒక ఆజ్ఞను పంపుతాము. వారు ఆ ఆజ్ఞ విషయంలో అవిధేయతకు గురవుతారు. అప్పుడు శిక్షా నిర్ణయానికి ఆ పట్టణం అర్హమవుతుంది. మేము దానిని సర్వనాశనం చేసివేస్తాము. (17) నూహ్ తర్వాత మా ఆజ్ఞ ప్రకారం నాశనమైన తరాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. నీ ప్రభువునకు తన దాసుల పాపాల గురించి పూర్తిగా తెలుసు. ఆయన అన్నీ చూస్తున్నాడు.

(18) ఇహలోకంలో లాభాలను కోరుకునే వారికి ఇక్కడే వాటిని మేము ఇచ్చివేస్తాము. ఎవరికి ఎంత ఇవ్వదలచుకుంటామో అంతవరకు. తరువాత అతని జాతకంలో నరకం వ్రాసేస్తాము. అందులో అతడు దహింపబడతాడు. దూషింపబడి, కారుణ్యానికి దూరమైనవాడై.

(19) పరలోకాన్ని కోరుకుని దానికై కృషిచెయ్య వలసిన విధంగా కృషిచేసేవాడు అయితే, పైగా అతడు విశ్వాసి కూడా అయి ఉంటే - అటువంటి ప్రతి వ్యక్తి కృషి గుర్తింపబడుతుంది.

(20) వీరికీ, వారికీ ఉభయపక్షాలవారికీ మేము జీవన సామగ్రిని ఇస్తూ పోతున్నాము. ఇది నీ ప్రభువు ప్రసాదించినది. నీ ప్రభువు ప్రసాదించిన దానిని ఆపగలిగేవాడెవడూ లేడు.

إِقْرَأْ كِتَابَكَ ۖ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيَّكَ

حَسِيبًا ﴿14﴾

مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ ضَلَّ
فَأِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ
أُخْرَىٰ ۗ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ

رَسُولًا ﴿15﴾

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا
فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا

تَدْمِيرًا ﴿16﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ ۗ

وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا

بَصِيرًا ﴿17﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ

لِئِنْ تَرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ ۖ يَصْلَاهَا

مَذْمُومًا مَدْحُورًا ﴿18﴾

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ

فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿19﴾

كُلًّا مُّمَدَّدًا هُوَ آءٍ وَهُوَ آءٍ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ ۗ وَمَا

كَانَ عَطَاءِ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿20﴾

(21) కాని చూడండి, ప్రపంచంలో మేము ఒక వర్గానికి మరొక వర్గంపై ఎటువంటి ఆధిక్యాన్నీ ప్రసాదించామో, పరలోకంలో మరింత గొప్ప స్థానాలు గొప్ప ప్రత్యేకతలు ఉంటాయి. (22) నీవు అల్లాహ్ తో పాటు ఇతరుల్ని ఆరాధ్యుడుగా చేసుకోకు. అలా చేసుకుంటే నిందలపాలౌతావు. స్నేహితుడూ, సహాయకుడూ, ఎవడూ లేనివాడవై పోతావు.

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ ۗ
وَاللَّاخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿21﴾
لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعَدَ مَذْمُومًا
مُذْنَبًا ﴿22﴾

బనీ ఇస్రాయిల్ 1 - 22 వాక్యాల వివరణ: 'సుబ్హాన్' అంటే సమస్త లోపాలకు అతీతుడు. అంటే ప్రజలకు ఇది (మేరాజ్ - గగన యాత్ర) ఎంత విడ్డూరంగా కనిపించినా, అల్లాహ్ కు ఇది ఎంతమాత్రం కష్టం కాదు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ ఆజ్ఞాపించగానే రెప్పుపాటులో అయిపోతుంది. కారణాలు, వనరులు కేవలం మానవుల కొరకు మాత్రమే. అల్లాహ్ (త) వీటన్నిటికీ అతీతుడు. (అహ్ సనుల్ బయాన్)

దీనికి సరైన ఉదాహరణ మేరాజ్ సంఘటన. అల్లాహ్ తన దాసుణ్ని రాత్రియొక్క ఒక భాగంలోనే మస్జిద్ హరామ్ నుండి మస్జిద్ అఖ్నా తీసుకువెళ్ళాడు. అయితే ఇది నలభై రోజుల ప్రయాణం. ఇక్కడ 'అబ్ద్' అంటే ప్రవక్త (స). ఈ వాక్యం ద్వారా మేరాజ్ రాత్రి ప్రవక్త (స) మస్జిద్ హరామ్ నుండి తీసుకువెళ్ళబడ్డారు. ఒక అభిప్రాయం ప్రకారం ఉమ్మహాని (రజి) ఇంటి నుండి తీసుకువెళ్ళబడ్డారు. ఫజర్ కు ముందు తిరిగి రావడం జరిగింది. ఒక కథనం ప్రకారం ఆయన (స) గుండెను జమ్ జమ్ జలం ద్వారా శుభ్రపరచడం జరిగింది. అల్లాహ్ (త) మస్జిద్ అఖ్నాలో ప్రవక్తలందరినీ చేర్చాడు. ప్రవక్త (స) ప్రవక్తలందరికీ నమాజు చేయించారు. ఈ విధంగా ప్రవక్తలందరి ఇమామ్ గా పేరు గాంచారు.

వాక్యంలో మస్జిద్ అఖ్నా గురించి ప్రస్తావించబడింది. అంటే దాని పరిసరాలు శుభప్రదం చేయబడ్డాయి. అక్కడ గొప్ప గొప్ప ప్రవక్తలు ఉద్భవించారు. అక్కడ గొప్ప పుణ్యాత్ములు, మహాసభావులు ఉండేవారు. ఇంకా అక్కడ అనేక రకాల పళ్ళు, ఫలాలు పండుతాయి.

దీని ఉద్దేశం అల్లాహ్ (త) తన దాసునికి తన సూచనల్లో కొన్నింటినీ చూపెట్టదలిచాడు. రాత్రి ఒక్క భాగంలోనే 40 రాత్రుల దూరాన్ని వెళ్ళివచ్చుట, బైతుల్ మఖ్బీస్ ని సందర్శించుట, ప్రవక్తలందరినీ కలుసుకొనుట, వారికి నమాజులో సారధ్యం వహించుట ఇంకా ఆకాశ ద్వారాలు తెరువబడుట, స్వర్గనరకాలను సందర్శించుట ఇవన్నీ సూచనల్లోకి వస్తాయి.

వలస పోవటానికి (హిజ్రత్ కు) ఒక సంవత్సరం ముందు మేరాజ్ సంఘటన జరిగింది. జహారీ, ఇబ్నూ సఅద్ లు ఇదేవిధంగా అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఇంకా ఇమామ్ నవవీ దీన్నే సమర్థిస్తున్నారు. అదేవిధంగా దీని తేదీలు, నెలల్లో అభిప్రాయభేదాలు ఉన్నాయి. కొందరు రబీ ఉల్ అవ్వల్ 17 అనీ, మరికొందరు 27 అనీ, మరికొందరు మరోనెల అని అంటున్నారు.

ప్రవక్త (స) శారీరకంగా బైతుల్ మఖ్బీస్ మరియు ఆకాశాలనూ సందర్శించారని చాలామంది అభిప్రాయం. ఇదే బలమైన అభిప్రాయం.

ఖుర్ఆన్ వాక్యాల ద్వారా ప్రామాణిక హదీసుల ద్వారా ఇదే రుజువవుతుంది. మేరాజ్ హదీస్ లో మహాప్రవక్త (స) ప్రవక్తలందరికీ నమాజ్ చేయించారనీ, జిబ్రాయిల్ (అ) బుర్రాఖ్ తీసుకొని వచ్చారని, ఆకాశం వైపు వెళ్ళారనీ,

ఆయన కొరకు ఆకాశ ద్వారాలు తెరువబడ్డాయనీ, నమాజు విధించబడిందని, దీన్ని గురించి మూసా (అ)తో సంప్రదింపులు జరిపారని ఉంది. ఇంకో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది - “ప్రవక్త (స) ఇలా అన్నారు - “జిబ్రీల్ నా చేయి పట్టుకొని ఆకాశం వైపు ఎక్కారు. ఒకచోట కలముతో వ్రాస్తున్న శబ్దము వచ్చింది. ఆ తరువాత ప్రవక్త (స) సిద్దరతుల్ మున్తహా వరకు వెళ్ళారు. స్వర్గంలో ప్రవేశించారు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

2. పైన మేరాజ్ సంఘటన గురించి ఉంది. ఈ వాక్యంలో కలీముల్లాహ్ గురించి ఉంది. ఖుర్ఆన్ లో ఇద్దరు ప్రవక్తల గురించి, వారి గ్రంథాల గురించి ఒకేచోట ప్రస్తావించబడింది. ఇస్రాయిల్ సంతతివారిని తన అనుగ్రహాలు గుర్తుచేసి అల్లాహ్ నే ఆరాధించమని, ఇతరులను అతనికి సాటి కల్పించరాదని బోధించబడింది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నె కసీర్).

12. అంటే రాత్రిని కాంతి హీనంగా చేయడం జరిగింది. అందులో అలసట వల్ల విశ్రాంతి, నిద్రపోవాలని. పగలును కాంతిమంతంగా చేయడం జరిగింది. అందులో శ్రమించాలని, ఉపాధి అన్వేషణ చేయాలని. రాత్రీ, పగలు వల్ల వారాలు, నెలలు, సంవత్సరాలు లెక్కించవచ్చు. ఒకవేళ కేవలం రాత్రే ఉన్నా లేదా పగలే ఉన్నా మానవ జీవనం దుర్భరమై పోతుంది.

అంటే మానవ జీవితానికి సంబంధించిన, ధర్మానికి సంబంధించిన విషయాలన్నింటినీ స్పష్టంగా వివరించడం జరిగింది. మానవులు వాటివల్ల లాభం పొందాలని, తమ ఇహపరలోకాలను సిద్ధం చేసుకోవాలని.

13వ ఆయత్ : అంటే మానవుని జాతకం అతని మెడలోనే వ్రేలాడుతూ ఉంటుంది అంటే సత్కార్యాలు, దుష్కార్యాలు అని అర్థం. అతని ప్రతి కదలిక వ్రాయబడుతుంది. ఆ కర్మల చిట్టా ప్రకారం తీర్పుదినం నాడు నిర్ణయం జరుగుతుంది.

దీన్ని ఇమామ్ షౌకాని మానవుని జాతకంగా భావించారు. అల్లాహ్ తన జ్ఞానం ద్వారా ముందే మనిషి విధివ్రాత వ్రాసి ఉంచాడు. పుణ్యాత్ములెవరో, పాపాత్ములెవరో అల్లాహ్ కు బాగా తెలుసు. ఈ అదృష్టం, దురదృష్టం మానవుని వెంట ఉంటాయి. దీన్ని అనుసరించే కార్యాలు జరుగుతాయి. దీన్ని అనుసరించే తీర్పు జరుగుతుంది. (అహ్ సనుల్ బయాన్)

15వ వాక్యం : పైన పేర్కొన్న విషయాల వల్ల ఎవరు సన్మార్గం అనుసరిస్తారు, ఎవరు అల్లాహ్ ను, ప్రవక్తను, తీర్పుదినాన్ని, స్వర్గనరకాలను విశ్వసిస్తారు, ఎవరు సత్కార్యాలు చేస్తారు, ఎవరు పాపాలకు దూరంగా ఉంటారు అన్నవి సులువుగా తెలిసిపోతాయి. అయితే లాభం కూడ అతనికే లభిస్తుంది. మార్గభ్రష్టతకు గురయినవారు, ప్రవక్త (స)ని తిస్కరించినవారు, సాటి కల్పించేవారు - ఆ నష్టం వారినే చుట్టుముట్టుతుంది. ఇలాంటివారి నివాసం నరకం అవుతుంది. అందుకే అల్లాహ్ తీర్పుదినం నాడు ఒకరి కర్మలకు ఇంకొకరు ఎంతమాత్రం బాధ్యులు కారని హెచ్చరించి ఉన్నాడు.

వాక్యం చివర్లో అల్లాహ్ మానవుల పట్ల అన అనుగ్రహాలను, న్యాయాన్ని, ధర్మాన్ని గూర్చి వివరించాడు. ఇంకా ఒక జాతి వద్దకు ప్రవక్తను పంపనంతవరకు ఆ జాతిని శిక్షించటం జరగదని స్పష్టపరిచాడు. తన ప్రవక్తను పంపి సత్యాసత్యాలను తెలియపరుస్తాడు. అయినప్పటికీ విశ్వసించకపోతే వారిపై శిక్షను అవతరింపజేస్తాడు. సూరె తాహ్ లో ఇలా ఆదేశించడం జరిగింది. ఒకవేళ మేము దాని రాకకు పూర్వమే వారిని ఏదైనా శిక్ష ద్వారా నాశనం చేసి ఉంటే, వారో తరువాత ఇలా అని ఉండేవారు - “ఓ మా ప్రభూ! నీవు మా వద్దకు ప్రవక్తను ఎందుకు పంపలేదు? అవమానాల పాలవకముందే మేము నీ ఆదేశాలను అనుసరించి ఉండేవారము కదా! వివిధ వాక్యాల ద్వారా అర్థమయ్యేదేమిటంటే, ప్రవక్తను పంపకుండా అల్లాహ్ (త) ఈ లోకంలోగాని, పరలోకంలోగాని శిక్షించడు. (తైసీరుర్రహ్మాన్)

(23) నీ ప్రభువు ఇలా నిర్ణయించాడు : మీరు కేవలం ఆయనను తప్ప మరెవరినీ ఆరాధించకండి. తల్లిదండ్రులతో మంచితనంతో వ్యవహరించండి. ఒకవేళ మీ వద్ద వారిలో ఒక్కరుగాని, ఇద్దరుగాని ముసలివారై ఉంటే, వారి ముందు విసుగ్గా 'ఛీ' అని కూడా అనకండి. వారిని కనురుకొంటూ సమాధానం ఇవ్వకండి. వారితో మర్యాదగా మాట్లాడండి.

(24) మృదుత్వము, దయాగుణం కలిగి వారిముందు వినమ్రులై ఉండండి. ఇలా ప్రార్థిస్తూ ఉండండి : "ప్రభూ! వారిపై కరుణ చూపుము. బాల్యంలో వారు నన్ను కారుణ్యంతో, వాత్సల్యంతో పోషించినట్లు. (25) మీ హృదయాలలో ఉన్నది ఏమిటో మీ ప్రభువునకు బాగా తెలుసు. మీరు గనుక మంచివారుగా నడుచుకుంటే, తమ తప్పులను గ్రహించి దాస్య వైఖరిని అవలంబించే వారందరిని ఆయన మన్నిస్తాడు.

(26) బంధువుల పట్ల మీ విధులను నిర్వహించండి. పేదవారిపట్ల, బాటసారుల పట్ల, మీ విధులను నిర్వర్తించండి. వృధా ఖర్చు చేయకండి.

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاتِهِ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۖ إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿23﴾

وَإِخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا ﴿24﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۗ إِنَّ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلَّهِ الْوَٰبِقِينَ غَفُورًا ﴿25﴾

وَإِذِ الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرُوا آيَاتِنَا ﴿26﴾

16వ వాక్యం : ఇందులో కొన్ని నియమాల గురించి ప్రస్తావించబడింది. వాటి ననుసరించే జాతులను శిక్షించే నిర్ణయం తీసుకోబడుతుంది. వారిలోని గొప్పవాళ్ళు అల్లాహ్ (త) ఆదేశాలను తిరస్కరిస్తారు. ఇతరులు కూడా వారిని అనుసరిస్తారు. ఈ విధంగా ఆ జాతిలో దైవతిరస్కారం సర్వసామాన్యమై పోతుంది. ఆ జాతి దైవశిక్షకు అర్హత పొందుతుంది. (అహ్సానుల్ బయాన్)

18, 19 వాక్యాలు : ఆచరణ ఫలితాల పరంగా మానవుల్లో రెండు వర్గాలు ఉన్నాయి. ఒక వర్గం ప్రాపంచిక భోగభాగ్యాలనే కోరుకుంటుంది. రెండవ వర్గం ఇహపరాలను రెంటినీ కోరుకుంటుంది. అయితే రెండు వర్గాల కొరకు మేము మా అనుగ్రహాల ద్వారాలను తెరచి ఉంచాము. కాని మొదటి వర్గం సాఫల్యం పొందదు. రెండవ వర్గం సాఫల్యం పొందుతుంది. 19వ వాక్యంలో సాఫల్యానికి కావలసిన షరతులను కూడా ప్రస్తావించటం జరిగింది. (1) పరలోక సాఫల్యానికి కృషిచేయాలి. అదీ అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త (స) ఆదేశాల ప్రకారం. (2) అల్లాహ్ పై విశ్వాసం, ఈ రెంటివల్లే సాఫల్యం సాధ్యం అవుతుంది. (తర్జుమానుల్ ఖుర్ఆన్)

22వ వాక్యం : తీర్పుదినం నాడు అధికారం అల్లాహ్ కే చెందుతుంది. ఆనాడు మానవాధికారాలన్నీ సమాప్తమయి ఉంటాయి. అల్లాహ్ ను వదలి ఇతరులను ప్రార్థించినవారికి ఆనాడు వారు ఎలాంటి సహాయము చేయలేరు. అల్లాహ్ కు సాటి కల్పించి ఆయన ఆగ్రహానికి గురయినవాడు ఎటువంటి సహాయం పొందలేడు. (తైసీరుల్ ఖుర్ఆన్)

(27) వృధా ఖర్చు చేసేవారు పైతాను సోదరులు. పైతాను తన ప్రభువునకు కృతఘ్నుడు. (28) మీరు ఆశించే అల్లాహ్ కారుణ్యాన్ని మీరు ఇంకా అన్వేషిస్తూ ఉన్నందువల్ల, మీరు వారిని తప్పించుకోవలసి ఉంటే, వారికి మృదువుగా సమాధానం ఇవ్వండి. (29) మీ చేతిని మెడకు బంధించి ఉంచకండి. దీనిని పూర్తిగా స్వేచ్ఛగానూ వదలి పెట్టకండి. అలా చేస్తే నిందల పాలౌతారు. దిక్కులేనివారౌతారు. (30) నీ ప్రభువు తన ఇష్టప్రకారం కొందరి ఉపాధిని సమృద్ధం చేస్తాడు, మరికొందరి ఉపాధిని పరిమితం చేస్తాడు. ఆయన తన దాసుల స్థితిని బాగా ఎరుగును. ఆయన వారిపై దృష్టి కలిగి ఉన్నాడు. (31) పేదరికానికి భయపడి మీరు మీ సంతానాన్ని హతమార్చకండి. మేము వారికీ ఉపాధిని ఇస్తాము. మీకూ ఇస్తాము. వాస్తవంగా వారిని హత్యచేయటం ఒక ఘోరమైన నేరం. (32) వ్యభిచారం దరిదాపులకు కూడా వెళ్ళకండి. అది అతి దుష్టకార్యం, బహుచెడ్డమార్గం. (33) ఏ ప్రాణినీ హతమార్చకండి, న్యాయంగా తప్ప. దానిని హతమార్చటాన్ని అల్లాహ్ నిషేధించాడు. అన్యాయంగా హతమార్చబడిన వ్యక్తి వారసునికి మేము ఖిసాస్ను కోరే హక్కును ప్రసాదించాము. కాని ఆ వారసుడు హత్యలో హద్దులు మీరకుండా ఉండాలి. అప్పుడే అతనికి సహాయం చెయ్యడం జరుగుతుంది.

(34) సరైన పద్ధతిలో తప్ప అనాధుని సొమ్ము జోలికి పోకండి. అతడు యుక్త వయస్సుకు చేరేవరకు. చేసిన వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చండి. నిస్సందేహంగా వాగ్దానం విషయంలో మీరు సమాధానం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది.

(35) కొలపాత్రతో ఇస్తే, పూర్తిగా నింపి ఇవ్వండి. తూచితే సరైన తూనిక ద్వారా తూయండి. ఇదే మంచి పద్ధతి, పర్యవసానాన్నిబట్టి కూడా ఇదే ఉత్తమం.

إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ۖ
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿27﴾

وَأَمَّا تَعْرِضْنَ عَنْهُمْ أِبْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّن رَّبِّكَ
تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿28﴾

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا
تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا ﴿29﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ
إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿30﴾

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ ۗ مَن
نَّزَرْتَهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۗ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطَاً

كَبِيرًا ﴿31﴾

وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً ۗ وَسَاءَ
سَبِيلًا ﴿32﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ ۗ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا

لِوَلِيِّهِ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ ۗ إِنَّهُ
كَانَ مَنصُورًا ﴿33﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ ۗ إِنَّ الْعَهْدَ

كَانَ مَسْئُورًا ﴿34﴾

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزُنُوزًا بِالْقُسْطَاسِ
الْمُسْتَقِيمِ ۗ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿35﴾

(36) మీకు తెలియని విషయాల వెనుక పడకండి. నిస్సందేహంగా కళ్ళు, చెవులూ, మనస్సు అన్నింటి విషయంలోనూ విచారించటం జరుగుతుంది.

(37) భూమిపై విర్రవీగుతూ నడవకండి. మీరు భూమిని చీల్చునూలేరు, పర్వతాల ఎత్తుకు చేరనూ లేరు. (38) ఈ ఆదేశాలలో ఏ ఒక్కదానిని అతిక్రమించినా అది నీ ప్రభువుకు అయిష్టమైనది.

(39) ఇవి వివేకంతో నిండి ఉన్న విషయాలు. వాటిని నీ ప్రభువు నీకు వహీ ద్వారా తెలియజేశాడు. చూడు! అల్లాహ్‌తో పాటు ఇతరులను ఆరాధ్యులుగా చేసుకోకు, అలా చేస్తే నిందలపాలౌతావు. ప్రతి మేలుకూ దూరమౌతావు. నరకంలో వెయ్యబడతావు.

(40) మీ ప్రభువు మీకు కొడుకులను ప్రసాదించాడా, తాను మాత్రం దైవదూతలను తనకు కూతుళ్ళుగా చేసుకున్నాడా? ఎంత విచిత్రం! మీరు చెప్పేది మహా దారుణం. (41) మేము ఈ ఖుర్ఆన్‌లో ప్రజలకు రకరకాలుగా బోధించాము. వారు స్పృహలోకి రావాలని. కాని వారు సత్యానికి మరింత దూరంగానే పారిపోతున్నారు. (42) ప్రవక్త! వారితో ఇలా పలుకు: “ఒకవేళ అల్లాహ్‌తో పాటు, వారు అనేవిధంగా ఇతర ఆరాధ్యులు కూడా ఉంటే, వారు సింహాన నాధీశుని స్థానానికి చేరే ప్రయత్నం తప్పకుండా చేస్తారు. (43) ఆయన పరిశుద్ధుడు. వారు చెప్పే మాటలకు ఎంతో అతీతుడు, ఎంతో ఉన్నతుడు. (44) ఆయన పరిశుద్ధతను సప్తాకాశాలు, భూమి, భూమ్యా కాశాలలో ఉన్న సమస్తమూ కొనియాడు తున్నాయి. ఆయన స్తోత్రంతో పాటు ఆయన పరిశుద్ధతను కొనియాడనటువంటిది ఏదీ లేదు. కాని మీరు వాటి స్తుతిని గ్రహించలేరు. యదార్థానికి ఆయన అత్యంత సౌమ్య మనస్కుడు. మన్నించే వాడూను. (45) నీవు ఖుర్ఆన్‌ను పఠించేటప్పుడు మేము నీకూ, పరలోకమును విశ్వసించని వారికి మధ్య ఒక తెరను అడ్డుగా నిలుపుతాము.

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۗ إِنَّ السَّمْعَ
وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ
مَسْئُولًا ﴿36﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا ۚ إِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ
الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿37﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿38﴾
ذَلِكَ بِمَا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ ۗ وَلَا
تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْفَىٰ فِي جَهَنَّمَ
مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿39﴾

أَفَأَصْفُكُمْ رَبُّكُمُ بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ
الْأَلْبَانِ إِهَاتًا ۗ إِنَّكُمْ لَعَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿40﴾
وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا ۗ وَمَا
يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿41﴾

قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا
لَا يَتَّبِعُوا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿42﴾

سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿43﴾
تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ
فِيهِنَّ ۗ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ
حَلِيمًا غَفُورًا ﴿44﴾

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَّسْتُورًا ﴿45﴾

(46) వారి హృదయములకు గలేబులు తొడుగుతాము. ఇకవారు ఏమీ అర్థం చేసుకొనలేరు. వారి చెవులను మొద్దుబార చేస్తాము. నీవు ఖుర్ఆన్ పఠిస్తూ నీ ఏకైక ప్రభువు గూర్చి మాత్రమే ప్రస్తావించినప్పుడు, వారు అసహ్యించుకొంటూ ముఖాలను ప్రక్కకు త్రిప్పుకుంటారు. (47) నీ మాటను చెవియొగ్గి విన్నప్పుడు అసలు వారు ఏమి వింటారో, కూర్చుండి పరస్పరం గుసగుసలాడు కున్నప్పుడు ఏమి చెప్పుకుంటారో మాకు తెలుసు. ఈ దుర్మార్గులు పరస్పరం ఇలా చెప్పుకుంటారు : మీరు అనుసరిస్తున్న ఈ వ్యక్తి మంత్ర ప్రభావానికి గురిఅయినవాడు. (48) చూడు, వారు ఎటువంటి మాటలను నిన్ను గురించి కల్పిస్తున్నారో! వారు మార్గం తప్పారు, కాబట్టి వారికి సరైన మార్గం దొరకదు.

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذُكِرَتْ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحَدَّهُ وَلَوْ أَعْلَىٰ آذَانِهِمْ نَفُورًا ﴿46﴾

مَنْ أَعْلَمَ بِمَا يَسْتَبْعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَبْعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنَّا تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿47﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿48﴾

వాక్యాల మధ్య సంబంధం : సాఫల్యం అన్నది జాతి, వంశాల ఆధారంగా లభించదని, పరలోక సాఫల్యం, విశ్వాసం, సత్కార్యముల ఆధారంగా సిద్ధిస్తుందని, ఎవరి వద్ద విశ్వాసం, సత్కార్యాలు ఉంటాయో వారు తప్పకుండా సాఫల్యం పొందుతారని పేర్కొనబడింది. ఇప్పుడు ఈ వాక్యాల్లో విశ్వాసి యొక్క గుణములను గూర్చి ప్రస్తావించబడింది. విశ్వాసి నమాజ్ స్థాపిస్తాడు. తల్లిదండ్రుల సేవ చేస్తాడు. వారిని సంతోషంగా ఉంచుతాడు. బంధువులపట్ల మంచిగా ప్రవర్తిస్తాడు. పేదలకు, అనాధలకు సహాయం చేస్తాడు. హత్యలకు, వ్యభిచారానికి దూరంగా ఉంటాడు. అనాధల సొమ్ము అన్యాయంగా తినడు. కొలతల్లో, తూనికల్లో మోసం చేయడు. ఒక వ్యక్తి తనను విశ్వాసిగా ప్రకటించుకున్నా అతనిలో నమాజ్ లేదంటే, తల్లిదండ్రుల సేవ లేదంటే అతను నరకానికి పోతాడు. అతనికి సాఫల్యం సిద్ధించదు.

23 నుండి 48 వాక్యాల వరకు :

ప్రార్థనకు తోడుగా, తల్లిదండ్రుల సేవ చేయాలని, వారి యెడల మంచిగా ప్రవర్తించాలని అల్లాహ్ ఆదేశించాడు. (సూరతుల్ లుఖ్యాన్ 31 : 14). వారిని అసహ్యించుకోరాదు. వారి ముందు అసభ్యకరంగా ప్రవర్తించరాదు. వారిని ఆదరించాలి. వినయ విధేయతలతో ప్రవర్తించాలి.

24వ వాక్యం : తల్లిదండ్రుల పట్ల మంచిగా ప్రవర్తించాలి. ఎల్లప్పుడూ వారిని గురించి ప్రార్థించాలి. అయితే వారు అవిశ్వాసులై ఉంటే మాత్రం వారి కోసం ప్రార్థించరాదు. (9:113) తల్లిదండ్రుల ఆజ్ఞాపాలన, ప్రవర్తనల గురించి ఖుర్ఆన్, హదీసులలో ఎన్నో ఆదేశాలు ఉన్నాయి.

ఒక హదీసులో ప్రవక్తపై దురూద్ పంపనివాణ్ణి, రమజాన్ ఉపవాసాలు ఆచరించనివాణ్ణి, తల్లిదండ్రుల సేవ చేయనివాణ్ణి శపించటం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స) 'అమీన్' అన్నారు. ఇంకో హదీసులో అనాధ ముస్లిం యువకుణ్ణి పెంచి పెద్ద చేసినవారిని స్వర్గం తప్పకుండా లభిస్తుందని, ఇంకా ఒక ముస్లిం బానిసకు స్వాతంత్ర్యం ప్రసాదించిన వ్యక్తిని నరకం నుండి రక్షించటం జరుగుతుందని ఉంది. (తఫ్సీర్ ఇబ్నెకసీర్)

(2) పేదలకు, నిస్సహాయులకు సహాయం చేసి వారిని ఎత్తిపొడవరాదు. ఎందుకంటే ఇది వారిపై దయ ఎంతమాత్రం అవదు. ఎందుకంటే ధనవంతుల ధనంలో పేదల హక్కు ఉన్నది. దీన్ని ఆచరించని పక్షంలో అతడు అల్లాహ్ ఆగ్రహానికి గురవుతాడు. అంటే ఇది విధి అన్నమాట. ఇదేవిధంగా బంధువుల హక్కులను నిర్వర్తించుట, ఆదుకొనుట, ఇవన్నీ బంధుత్వం యొక్క విధులు. వీటిని గురించి ఇస్లాం అధిక ప్రాధాన్యతనిస్తూ ఆదేశించింది.

31వ వాక్యం : అల్లాహ్ ప్రాణులన్నిటి ఆహారానికి బాధ్యుడు. అందువల్లే పేదరికానికి, కరువుకు భయపడి సంతాన హత్య చేయటాన్ని నిషేధించాడు. అజ్ఞాన కాలంలో ప్రజలు పేదరికానికి భయపడి తమ సంతానాన్ని చంపేవారు. మీ అందరికీ ఆహారం ప్రసాదిస్తామని అల్లాహ్ అభయం ప్రకటించాడు. ఇలా చేయడం మహా పాపమని ఘోర అపరాధమని హితబోధచేశాడు.

32వ వాక్యం : ఈ వాక్యంలో వ్యభిచారాన్ని నిషేధించటం జరిగింది. ఇది మానవ వినాశనానికి దారితీస్తుందని హెచ్చరించబడింది. వ్యభిచారం నికృష్టమైన కార్యం. దీన్ని వివిధంగా చూసినా ఘోర పాపంగానూ, సమాజంపై దాని భయంకర ప్రభావం పడే ఆస్కారం ఉందనేది యదార్థం. దీనివల్ల ముస్లిముల ధన ప్రాణాలకు రక్షణ ఉండదు. వారి కుటుంబాలు, వంశాలు చిక్కుల్లో పడతాయి. పరిశుద్ధ సమాజం అనైతిక ప్రభావానికి గురవుతుంది. ఇలాంటి వారి జీవితం దుర్భరం అవుతుంది. మరణానంతరం పరలోకంలో నరకాన్ని చవిచూడవలసి ఉంటుంది.

వాటి తరువాత అన్యాయంగా హత్య చేయటాన్ని నిషేధించబడింది. ధర్మబద్ధంగా హత్య చేయవచ్చు. ఉదా : మార్గభ్రష్టుడైనా, వ్యభిచారానికి పాల్పడిన వివాహితుడు, అన్యాయముగా చంపినవాణ్ణి, ప్రతీకారానికి అతిగా ప్రవర్తించరాదు. హంతకుడిని వదలి ఇతరుల్ని హత్య చేయరాదు. హంతకుడు ఒకరైతే, ఎక్కువమందిని హత్య చేయరాదు. అల్లాహ్ పరిహారం నిర్ణయించి హత్య చేయబడిన వ్యక్తి బంధువులకు సహాయం చేసాడు.

34వ వాక్యం : ఈ వాక్యంలో ధనం గురించి బోధించబడుతుంది. అనాధలకు అల్లాహ్ తప్ప ఇతరులెవ్వరి ఆధారం ఉండదని, అతని ధనంపై ఇతరుల కళ్ళు పడతాయని, అందుకే అన్నిటికంటే ముందు అతని ధన సంరక్షణ గురించి ఆదేశించబడింది. అనాధల సొమ్ము దరిదాపులకు కూడా పోవద్దని ఆదేశించబడింది. సంరక్షించే నిమిత్తం సహాయం చేయవచ్చని అభివృద్ధిపరిచే నిమిత్తం వ్యాపారంలో పెట్టవచ్చని, యుక్త వయస్సుకు రాగానే అనాధల సొమ్ము వారికి అప్పగించాలని ఆదేశించబడింది.

ఆ తరువాత ప్రజలతో ఉన్న వ్యవహారాలను, లావాదేవీలను, ఒప్పుందాలను, ప్రమాణాలను పాటించండి. మోసగించటానికి ప్రయత్నించకండి. ఎందుకంటే తీర్పుదినం నాడు వాటన్నిటి గురించి ప్రశ్నించబడుతుందని, శిక్షను చవిచూడవలసి ఉంటుందని హెచ్చరించబడింది.

35వ వాక్యంలో కొలతల్లో, తూనికల్లో మోసం చేయరాదని ముస్లిములను ఆదేశించడం జరిగింది. ఇదే మంచినది, ఇందులోనే లాభం ఉందని హితబోధ చేయబడింది. వ్యవహారాల్లో సత్య సంధతవల్ల అల్లాహ్ ఆహారంలో శుభాన్ని కలుగజేస్తాడు. తీర్పుదినం నాడు సాఫల్యం లభిస్తుంది. (త్రైసిరుప్రహ్మాన్)

36వ వాక్యం : ఏ విషయములను గురించి మీకు జ్ఞానం లేదో వాటిని గురించి అనుమానాలు వ్యక్తం చేయకండి. ఇతరుల రహస్యాలను వెదక్కండి. అదేవిధంగా తెలియని దాని గురించి ఆచరించకండి. ఎందుకంటే చెవులను, కళ్లను, మనస్సును గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. ఎందుకంటే ఈ మూడే జ్ఞానానికి మార్గాలు. తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ వాటిని ప్రశ్నిస్తాడు.

37వ వాక్యం : గర్భంగా నిక్కుతూ నడవడం అల్లాహ్ కు ఇష్టం లేదు. అందువల్లే ఖారూన్ అతని సంపదతో సహా భూమిలో పాతివేయడం జరిగింది. (అల్ ఖనస్ : 81) ఒక హదీసులో ఇలా ఉంది : ఒక వ్యక్తి రెండు వస్త్రాలు

ధరించి అహంకారంగా నడిచేవాడు. అతన్ని భూమిలో అణగదొక్కడం జరిగింది. తీర్పుదినం వరకు అతను దిగబడుతూనే ఉంటాడు. (సహీహ్ ముస్లిం - హ.నెం.3894). అల్లాహ్ కు అణకువ, వినవ్రుత అంటే ఎంతో ఇష్టం, పైన పేర్కొనబడినవన్నీ చెడు కార్యాలు. వాటి నుండి వారించబడింది.

41వ వాక్యం : అనేక విధాలుగా బోధించడం, హితబోధ చేయడం, ప్రోత్సహించటం, ఉదాహరణలివ్వటం, సంఘటనలను పేర్కొనటం, హెచ్చరించటం జరిగింది. వారు అర్థం చేసుకోవాలని. కాని వారు అవిశ్వాసంలో, విగ్రహారాధనలో, అంధకారంలో ఎంత చిక్కుకొని ఉన్నారంటే వారు సత్యానికి చేరువ అయ్యేబదులు దానికి మరింత దూరమవుతున్నారు. ఎందుకంటే వాళ్ళు ఈ ఖుర్ఆన్ ను మంత్రాలుగా, జోస్యంగా, పద్యాలుగా భావిస్తున్నారు. మరి వారు రుజుమార్గాన్ని ఎలా పొందగలరు? (అహ్ సనుల్ బయాన్)

43వ వాక్యం : ఓ ప్రవక్తా! అల్లాహ్ కు భాగస్వాములు ఉన్నారని భావించే, అల్లాహ్ తో పాటు ఇతరులను ఆరాధించే అవిశ్వాసులతో అనండి : దైవ సామీప్యం కోసం ఇతరుల ప్రార్థన కూడ సంభవం అయితే, అలాగే పూజించటం జరిగేది. అందువల్ల మీరందరూ అల్లాహ్ నే ఆరాధించాలి. మీ ఆరాధ్యులు కూడ ఆయన్నే ఆరాధిస్తారు. అల్లాహ్ తలల ఈ భాగస్వామ్యాన్ని అంతమొందించేందుకే ప్రవక్తలను పంపాడు. అల్లాహ్ కు భాగస్వామ్యం అంటే ఏమాత్రం ఇష్టం ఉండదు. అల్లాహ్ తలలా వీరు కల్పిస్తున్న వాటన్నిటికీ అతీతుడు. అల్లాహ్ నిష్కర్తుకుడు. అతనికి సంతానం లేదు, ఆయన ఎవరి సంతానమూ కాదు. అతనికి సాటి ఎవరూ లేరు. (అల్ ఫజ్ లిల్ కబీర్; తఫ్ సీర్ ఇబ్నై కసీర్)

44వ వాక్యం : అంటే ప్రాణులన్ని తమ తమ పద్ధతుల్లో ఆయన్నే కొనియాడుతున్నాయి. ఈ విషయం ఇతర వాక్యాల ద్వారా కూడా తెలుస్తుంది. (సూరతుస్సాద్ : 18) పర్వతాలు కొండలు ఆయన్ని జపిస్తాయని, రాళ్ళు రప్పలు, చెట్లు చేమలు, ప్రార్థిస్తాయని ఉంది. ఒక హదీసులో చీమలు అల్లాహ్ ను స్తుతిస్తాయని ఉంది. (బుఖారి). మక్కాలో ఒక రాతి బండ ఉండేదని, అది ప్రవక్త (స)కు సలాం చేసేది. (ముస్లిం). ఈ వాక్యాలు, హదీసుల ద్వారా చెట్లుచేమలు రాళ్ళు రప్పలు కూడా తమ తమ పద్ధతిలో అల్లాహ్ ను ప్రార్థిస్తాయని, దాన్ని మనం గ్రహించలేమని, కాని వాటికున్న శక్తికొలది అవి స్తుతిస్తాయని విశదపర్చబడింది. (అహ్ సనుల్ బయాన్)

45, 46వ వాక్యం : వెనుకటి వాక్యంలో సత్య తిరస్కారులను గూర్చి ప్రస్తావించబడింది. ఈ వాక్యంలో వారు ఖుర్ఆన్ పట్ల ఇదేవిధంగా ప్రవర్తిస్తున్నారని, దానివైపు మరలటం లేదని, దాన్ని వినే అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేయడం లేదని పేర్కొనబడింది. అల్లాహ్ నియమం ప్రకారం కళ్ళు విప్పకపోతే మీ ముందు నల్లని తెర ఏర్పడుతుంది. అవిశ్వాసుల ప్రవర్తనను గురించి ఖుర్ఆన్ అనేక చోట్ల ప్రస్తావించింది. ఇక్కడ కూడా దీన్ని గురించి సూచించింది. తిరస్కారుల ఈ పరిస్థితి వారు ఎంచుకున్నదే. చూడనివారి కళ్ళపై తెర ఏర్పడుతుంది. కాని ఆ తెర కనబడదు. అది వారి అశ్రద్ధ, తిరస్కారం వల్ల ఏర్పడిన తెర అయి ఉంటుంది. దాన్ని మానవ దృష్టి పొందలేదు. (తర్జుమానుల్ ఖుర్ఆన్). ఒకే ఒక్క ఆరాధ్యుణ్ణి ప్రార్థించటమంటే వారికి చాలా అసహ్యంగా ఉంది. దాన్ని విన్నవెంటనే పారిపోవటానికి సిద్ధమౌతారు.

47 వ వాక్యం : ఎగతాళి చేసేందుకు, విమర్శించేందుకు మీ మాటలను శ్రద్ధగా వింటారు.

48 వ వాక్యం : వీరు అస్థిరతకు గురిఅయ్యారు. ఒక్కోసారి మిమ్మల్ని మాంత్రికుడని, మరోసారి జోస్యుడని, ఇంకోసారి మరేదో అని అంటున్నారు. (త్రైసీరుల్ ఖుర్ఆన్).

(49) వారు ఇలా అంటారు : “మేము ఎముకలుగా, మట్టిగా మారిపోయినప్పుడు, సరికొత్తగా సృష్టించబడి లేపబడతామా?”

(50) వారితో ఇలా అను, “మీరు రాయిగాగాని, ఇనుముగాగాని మారిపోయినా (51) లేదా తిరిగి బ్రతికించబడి లేపబడటానికి అసాధ్యమైనదని మీరు భావిస్తున్నటువంటి వాటికంటే కూడా ఎక్కువ కఠినమైనటువంటి వస్తువుగా మారిపోయినాసరే.” వారు తప్పుకుండా ఇలా అడుగుతారు : “మమ్మల్ని మరల బ్రతికించి లేపగలవాడెవ్వడు?” ఇలా పలుకు: “మిమ్మల్ని మొదటిసారి పుట్టించినవాడే.” వారు తలలు ఊపుతూ, “సరే, ఇది ఎప్పుడు జరుగుతుంది?” అని అడుగుతారు. నీవు ఇలా చెప్పు, ఆ సమయం దగ్గరలోనే ఉండవచ్చు.

(52) ఆనాడు ఆయన మిమ్మల్ని పిలుస్తాడు. మీరు ఆయనను స్తుతినస్తూ ఆయన పిలుపునకు సమాధానంగా బయటకు వస్తారు. అప్పుడు మీరు, “మేము కేవలం కొంత సేపు మాత్రమే ఈ స్థితిలో పడి ఉన్నాము” అని భావిస్తారు. (53) ప్రవక్తా! నా దాసులకు, వారు తమ నోట అత్యుత్తమమైన మాటనే పలుకుతూ ఉండాలి అని చెప్పు. అసలు మానవుల మధ్య కలహాన్ని సృష్టించటానికి ప్రయత్నం చేసేవాడు పైతానే. అసలు విషయం ఏమిటంటే పైతాను మానవుడికి బహిరంగ శత్రువు. (54) మీ ప్రభువు పరిస్థితిని బాగా ఎరుగును. ఆయన తన ఇష్టప్రకారం మిమ్మల్ని కరుణిస్తాడు. తన ఇష్టప్రకారం మిమ్మల్ని శిక్షిస్తాడు. ఓ ప్రవక్తా! మేము నిన్ను ప్రజలకు సంరక్షకుడిగా నియమించి పంపలేదు.

(55) భూమ్యాకాశాలలోని ప్రాణికోటిని నీ ప్రభువు బాగా ఎరుగును. మేము కొందరు ప్రవక్తలను మరికొందరు ప్రవక్తల కంటే ఉన్నత స్థానాలను ప్రసాదించాము. మేమే దావాద్ కు జబూర్ గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము.

وَقَالُوا ۗ إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرَفَاتًا ؕ إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٤٩﴾

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٥٠﴾

أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ ۗ فَسَيَقُولُونَ ؕ مَنْ يُعِيدُنَا ۗ قُلِ الدَّيْمِيُّ فَظَرِكُمْ ؕ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۗ

فَسَيَنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ ۗ قُلْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٥١﴾

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ ۗ وَتَظُنُّونَ ؕ إِن لَّبِئْتُمْ ۗ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٢﴾

وَقُلْ لِّعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۗ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ ۗ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ

لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾

رَبُّكُمْ ۗ أَعْلَمُ بِكُمْ ۗ إِنَّ يَشَأْ يَزِجْكُمْ أَوْ إِنَّ يَشَأْ يُعَذِّبْكُمْ ۗ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ

وَكَيْلًا ﴿٥٤﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَىٰ بَعْضٍ وَآتَيْنَا

دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾

(56) వారితో ఇలా అను : “మీరు దేవుణ్ణి కాదని మీరు ఆరాధించేవారిని పిలిచి చూడండి. వారు మీ ఏ ఆపదనూ మరల్చనూలేరు, మార్చనూలేరు.

(57) ఈ ప్రజలు మొరపెట్టుకుంటున్నవారే స్వయంగా తమ ప్రభువు సాన్నిధ్యాన్ని పొందటానికి మార్గాన్ని వెతుకుతున్నారు. ఒకరితో ఒకరు పోటీపడుతున్నారు. వారు, ఆయన కారుణ్యాన్ని ఆశిస్తున్నారు. ఆయన శిక్షకు భయపడుతున్నారు. నిజానికి నీ ప్రభువు శిక్షే భయపడదగినది.

(58) తీర్పు దినానికి ముందు మేము నాశనం చెయ్యని లేక కఠిన శిక్షకు గురిచెయ్యని పట్టణ మంటూ ఏదీ ఉండదు. ఈ విషయం దైవగ్రంథంలో వ్రాయబడి ఉన్నది.

(59) సూచనలను పంపకుండా మమ్మల్ని ఏదీ ఆపలేదు. వారికి పూర్వం ఉన్న ప్రజలు వాటిని తిరస్కరించారు అనే విషయం తప్ప. సమూదుకు మేము ప్రత్యక్ష నిదర్శనంగా ఒక ఆడ ఒంటెను తెచ్చి ఇచ్చాము. వారు దానిపట్ల క్రూరంగా ప్రవర్తించారు. మేము నిదర్శనాలను పంపుతున్నది ప్రజలు వాటిని చూసి భయపడాలనే.

(60) ఓ ప్రవక్త! నీ ప్రభువు ఈ ప్రజలను పరివేష్టించి (చుట్టుముట్టి) ఉన్నాడని మేము నీకు ఇదివరకే చెప్పి ఉన్నాము. మేము నీకు ఇప్పుడు చూపించిన దానినీ, ఖురానులో శపించబడిన వృక్షాన్ని మేము వారికి ఒక పరీక్షగా చేసాము. మేము వారిని హెచ్చరిస్తూ ఉన్నాము. కాని హెచ్చరిక వారి మూర్ఖత్వాన్ని పెంచుతూనే పోతుంది.

(61) మేము దైవదూతలతో ఆదమ్కు సాష్టాంగ పడండి అని చెప్పాము. అప్పుడు వారంతా సాష్టాంగ పడ్డారు. కాని ఇబ్లీసు అలా చెయ్యలేదు. వాడు ఏమిటి! నీవు మట్టితో చేసినవాడికి నేను సాష్టాంగ పడాలా? అని అన్నాడు.

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفِ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿56﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۗ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿57﴾

وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا ۗ كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿58﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوْلُونَ ۗ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا ۗ وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿59﴾

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ ۗ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتِي آرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ ۗ وَنُحِيفُهُمْ ۗ فَمَازِيْرِيْدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ۗ ﴿60﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبٰلٰٓسَ ۗ قَالَ ؕ اَسْجُدْ لِمَنْ خَلَقْتَ طِيْنًا ۗ ﴿61﴾

(62) ఇంకా వాడు ఇలా అన్నాడు : “చూశావా నీవు నాపై అధిక్యం ఇచ్చినవాడిని? ఒకవేళ నీవు నాకు ప్రళయ దినం వరకు వ్యవధినిస్తే వాడి మొత్తం వంశాన్ని నాశనం చేస్తాను. కేవలం కొందరు మాత్రమే తప్పించుకోగలుగుతారు.”

(63) అల్లాహ్ తఆలా ఇలా ఆదేశించాడు: “సరే, పో. వారిలో నిన్ను అనుసరించే వారందరికీ నీతో పాటు నరకమే పరిపూర్ణ ప్రతిఫలంగా లభిస్తుంది.

(64) నీవు ఎవరిని నీ సందేశంతో భ్రష్టులుగా చెయ్యగలవో చెయ్యి. వారిపైకి నీ ఆశ్విక (అశ్వు) దళాన్నీ, నీ పదాతిదళాన్ని పంపు. ధనంలోనూ, సంతానంలోనూ, వారితో పాటు భాగాన్ని కలిగి ఉండు. వారిని వాగ్దానాల వలలో బంధించి ఉంచు. పైతాను వాగ్దానాలు ఒక మోసం తప్ప మరేమీ కావు.

(65) నిస్సందేహంగా నా దాసులపై నీకు ఎలాంటి అధికారము లభించదు. నమ్ముకోవటానికి నా ప్రభువే చాలు. (66) సముద్రంలో మీ కొరకు ఓడలను నడిపేవాడే మీ ప్రభువు. తద్వారా మీరు ఆయన అనుగ్రహాన్ని వెతుకుతారు. వాస్తవానికి ఆయన మీ పట్ల ఎంతో కనికరం కలవాడు.

(67) సముద్రంలో మీకేదన్నా ఆపద వచ్చినప్పుడు ఆయన ఒక్కడు తప్ప మీరు పిలిచేవారంతా మటుమాయమైపోతారు. కాని ఆయన మిమ్మల్ని రక్షించి నేలపైకి చేర్చినప్పుడు మీరు ఆయన నుండి ముఖం త్రిప్పుకుంటారు. నిజంగా మానవుడు చాలా కృతఘ్నుడు.

(68) సరే, మీరు ఈ విషయాన్ని గురించి పూర్తిగా నిర్భయంగా ఉన్నారా, అల్లాహ్ మిమ్మల్ని ఎన్నడూ సముద్రం వెలుపలే భూమిలోనికి అణగగ్రొక్కడనీ లేదా మీపైకి రాళ్ళను కురిపించే తుఫానును పంపడనీ మీరు నిర్భయంగా ఉన్నారా? అప్పుడు మిమ్మల్ని రక్షించే ఏ సహాయకుణ్ణీ మీరు పొందలేరు.

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَلْأَيْنِ
أَخْرَجْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لِأَحْتَبِكِنَّ ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿62﴾

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ
جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿63﴾

وَأَسْتَفْزِرُ مِنْ أَسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَأَجْلِبُ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكُهُمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَهُمْ ط وَمَا يَعِدُهُمُ
الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿64﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَنٌ ط وَكَفَى
بِرَبِّكَ وَكَيْلًا ﴿65﴾

رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْجِي لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ط إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿66﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ
إِلَّا إِلَٰهَهُ فَلَمَّا نَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ط

وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿67﴾

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ
يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ
وَكَيْلًا ﴿68﴾

(69) అల్లాహ్ మళ్ళీ ఎప్పుడైనా మిమ్మల్ని సముద్రంలోనికి తీసుకుపోతాడనీ, మీ కృతఘ్నతకు ఫలితంగా మీపైకి తీవ్రమైన తుఫాను గాలులను పంపి మిమ్మల్ని ముంచివేస్తాడనీ, మీ ఈ ముగింపు గురించి ఆయనను అడిగే వాడెవ్వడూ మీకు లభించడనీ మీరు నిశ్చింతగా ఉన్నారా?

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى
فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُم
بِمَا كَفَرْتُمْ ۗ ثُمَّ لَا تُجِدُوا لَكُمْ عَالِيْنَا ۝
تَبِعَا ﴿69﴾

49 - 69 వాక్యాల వివరణ : వాక్యాల మధ్య సంబంధం : వెనుకటి వాక్యాల్లో అవిశ్వాసులు, విగ్రహారాధకులు ఖుర్ఆన్లోని ఏకత్వాన్ని (తౌహీద్ని) గురించి విని, అంటే కేవలం అల్లాహ్నే ఆరాధించాలనీ, ఆయన్నే సహాయం కోరాలని, ఇతరులను ప్రార్థించకూడదని, ఇతరులను సహాయం కోరరాదని విని అసహించుకునేవారు. ప్రవక్త (స)ని మాంత్రికుడు అనేవారు. ఈ వాక్యాల్లో మరణించిన తరువాత మళ్ళీ బ్రతికింపబడటాన్ని అసాధ్యంగా భావించి తిరస్కరించేవారు. వారికి సమాధానంగా అల్లాహ్ మృతులను సజీవులుగా చేస్తాడనీ, ఆ సమయం సమీపంలోనే ఉన్నదని, ఎందుకంటే శవాన్ని ఖననం చేసిన వెంటనే అతన్ని సజీవునిగా చేయబడుతుందనీ, ప్రశ్నించడం జరుగుతుందనీ, స్వర్గనరకాలు చూపించబడతాయని ప్రస్తావించబడింది.

49 - 69 వాక్యాల వ్యాఖ్యానం : 49 - 52 వాక్యాల్లో అవిశ్వాసులకు ఏకత్వం పట్ల, దైవదౌత్యం పట్ల ఉన్న అనుమానాలను పరిష్కరించటం జరిగింది. మరణానంతర జీవితం పట్ల ఉన్నవారి అనుమానాలను ఖండించడం జరిగింది. అవిశ్వాసులు మానవులు మరణించిన తరువాత మట్టి అయిపోయిన తరువాత మళ్ళీ బ్రతికి బట్టకట్టడాన్ని ఆశ్చర్యంగా భావించారు.

దీనికి సమాధానంగా శవానికి ప్రాణం పోసి సజీవం చేయటం మాకు చాలా సులువయిన పని అని అల్లాహ్ తెలియజేశాడు. అల్లాహ్కు అసాధ్యం అంటూ ఏదీ లేదు. అవిశ్వాసులు మమ్మల్ని ఎవరు బ్రతికిస్తారని విప్రవీగేవారు. మిమ్మల్ని మొదట సృష్టించినవాడే మళ్ళీ బ్రతికిస్తాడని సమాధానం ఇవ్వబడింది. దీన్ని విని అవిశ్వాసులు ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేసారు. ఆ దినం దగ్గరలోనే ఉందని, మిమ్మల్ని పిలిచిన వెంటనే వెళ్తారని శవాల్ని సజీవం చేయటంలో ఏమాత్రం ఆలస్యం జరుగదని చెప్పబడింది. ఒక అభిప్రాయం ప్రకారం అల్లాహ్ పిలిచిన వెంటనే శవాలు లేచి కూర్చుంటాయని, ఇంకా అల్లాహ్ని ప్రార్థిస్తూ ఉంటారని ఉంది. “ఆ రోజు పిలిచేవాడు చాలా దగ్గరి నుండి పిలుస్తాడు.” (సూరె ఖాఫ్ : 41). అప్పుడు వారు ప్రాపంచిక జీవితాన్ని చాలా స్వల్ప సమయంగా భావిస్తారు. (తైసీరుప్రహ్మీన్)

53 - 55 : ఈ వాక్యాలలో అవిశ్వాసులతో మంచిగా మాట్లాడమని, ముస్లిములను ఆదేశించబడింది. చెడుగా మాట్లాడటం వల్ల వారు ఇస్లాం స్వీకరించటానికి బదులు, దాన్ని అసహించుకోవటం జరుగుతుందని హితబోధ చేయబడింది. కొందరు ముస్లిములు అవిశ్వాసులను మీరు నరకవాసులు అని అనేవారు. ఆపై ఈ వాక్యం అవతరించింది. ఎటువంటి సందేహం లేకుండా ఒక వ్యక్తిని కాని, ఒక సంఘాన్ని కాని మీరు నరకవాసులని అనరాదు. ఎందుకంటే ఎవరి సమాప్తం ఎలా జరుగుతుందో ఎవరికీ తెలియదు. మీరు నరకవాసులు అని అంటున్న వారు స్వర్గవాసులు కావచ్చు. మీరు స్వర్గవాసులు అంటున్న వారు నరకవాసులు కావచ్చు. అయితే మీరు ఇది సత్యమని, ఇది అసత్యమని అనవచ్చును. కాని అలా అనుట ఎవరికీ తగదు. (6 : 108), (16-125) సూక్తుల ద్వారా మరిన్ని విషయములు తెలుస్తాయి. ముస్లింల ఆలోచనాసరళి సరిగ్గా ఉండాలి. ఆదేశించటంలో మృదుత్వం ఉండాలి. మీరు సత్యంగా భావించిన దాన్ని ఆచరించండి. దాని గూర్చి ఇతరులకు కూడా హితబోధ చేయండి. అయితే సాఫల్య వైఫల్యాలకు మీరు బాధ్యులు కారు. ఎవరు పుణ్యాత్ములో, ఎవరు పాపాత్ములో కేవలం అల్లాహ్కే తెలుసు. మీరు నరకవాసులు

అన్నంత మాత్రాన వారు నరకవాసులు అయిపోరు. ఏం మాట్లాడినా, మంచితనంతో మాట్లాడండి. కోపంగా, కఠినంగా ప్రవర్తించకండి.

షైతాన్ ప్రజల మధ్య కలహాలు, జగడాలు కల్పించాలని ప్రయత్నిస్తాడు. ఈ విధంగా ప్రజలు వర్గాలుగా విడిపోతారు. అసలు ఉద్దేశం మార్గదర్శకం, హితబోధ అయి ఉండాలి. ఆ తరువాత ఇది దైవగ్రంథమని, కోరిన వారికి సాఫల్యం ప్రసాదించబడుతుందని, కోరిన వారిని శిక్షించటం జరుగుతుందని పేర్కొనబడింది. ఓ ప్రవక్తా! ప్రజల పట్ల మీరు బాధ్యులు కారని ప్రజల సాఫల్యానికి, వైఫల్యానికి మీరు బాధ్యులు కారని వివరించబడింది. ప్రవక్తలకే ఈ బాధ్యత లేనప్పుడు ఇతరులు దాని గురించి ఆలోచించడం ఎంతమాత్రం తగదు. (తర్జుమానుల్ ఖుర్ఆన్)

57వ వాక్యంలో అల్లాహ్ తప్ప, అంటే దైవదూతలు, మహానుభావుల చిత్రపటాలు మరియు విగ్రహాలు అని అర్థం. వాటిని వారు పూజించేవారు. లేదా ఉజైర్ను యూదులు, ఈసాను క్రైస్తవులు అల్లాహ్ కుమారుడు అనేవారు. వారిని దైవత్వ గుణాలు గలవారుగా భావించేవారు. లేదా ముస్లిములైన జిన్నాతులు కావచ్చును. ఈ వాక్యంలో వారు కూడా తమ ప్రభువు సాన్నిధ్యాన్ని పొందేందుకు ప్రయత్నిస్తారనీ, ఆయన కారుణ్యాన్ని కోరుతారనీ, ఆయనకు భయపడుతూ ఉంటారనీ పేర్కొనబడింది. ఈ వాక్యంలో అల్లాహ్ తప్ప ఇతరులెవ్వరూ లాభాన్ని చేకూర్చలేరని, కష్టాల్ని దూరం చేయలేరనీ, పరిస్థితులను మార్చలేరనీ, పేర్కొనబడింది. అంటే సత్కార్యాల ద్వారా దైవ సామీప్యాన్ని కోరుతూఉంటారు.

దీన్నే 'వసీల' అంటారు. కాని సమాధి పూజారులు వివరించే మరణించిన వారి పేర మొక్కుబడులు చెల్లించుట, వారి సమాధులపై వస్త్రాలను కప్పుట, జాతరలు, వారిని సహాయం కోరుట - ఇది వసీల (దైవసాన్నిహిత్యం అన్వేషించుట) కాదు. అల్లాహ్ మనందరినీ వాటికి దూరంగా ఉంచుగాక! ఆమీన్.

58వ వాక్యం : పుస్తకం అంటే అల్లాహ్ వద్ద ఉన్న మూలగ్రంథం. అంటే తీర్పుదినానికి ముందు మేము పట్టణాలన్నిటికీ నాశనం చేస్తాము. దీనకంతటికీ కారణం వారే అవిశ్వాసం, విగ్రహారాధన ఇంకా హింస, అజ్ఞానంగా ప్రవర్తించటమే. ఇదంతా తీర్పుదినానికి ముందే జరుగుతుంది. (అహ్సనుల్ బయాన్)

59 వాక్యం : మహత్యాన్ని ప్రదర్శించటమంటే తమాషా అని అర్థం కాదు. ప్రవక్తకు తోడుగా దైవశక్తి ఉందని నిరూపించటం అవుతుంది. అవిశ్వాసులు బైతుల్ మఖ్షీన్ గురించి ప్రశ్నిస్తే ప్రవక్త (స) చెప్తూ పోయారు.

60వ వాక్యం : అవిశ్వాసులు మేరాజ్ సంఘటనలో నరకంలో పెరిగే ముండ్లచెట్టు పట్ల కూడా ఎగతాళిగా అది నరకంలో అగ్నిలో ఎలా పెరుగుతుంది అని అనేవారు. మేరాజ్ సంఘటనలో ప్రవక్త (స) శారీరకంగా వెళ్ళటం అవిశ్వాసులకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. (త్రైసీరుల్ ఖుర్ఆన్)

61 - 65 వాక్యాలు : అసలు అవిశ్వాసుల తిరస్కారం, ధిక్కారం ఇబ్లీసును అనుసరించిన ఫలితంగానే జరిగింది. అందువల్ల షైతాన్ చేష్టలను గూర్చి ఇక్కడ పేర్కొనబడింది. అల్లాహ్ను తిరస్కరించే, సత్యాన్ని ధిక్కరించే గుణం కేవలం షైతాన్ మరియు వాడి అనుచరులదే అయి ఉంటుంది. నరకమే వారందరి నివాసస్థలం అవుతుంది. ఆదమ్ని సృష్టించి, దైవదూతలను అతన్ని సాష్టాంగ ప్రణామం చేయమని ఆదేశించబడింది. కాని ఇబ్లీసు అలా చేయలేదు. ఈ విధంగా ఇబ్లీసు ఆదం సంతానాన్ని రుజుమార్గం (సన్మార్గం) నుండి తప్పిస్తానని, తీర్పుదినం వరకు తనకు వ్యవధి ఇవ్వమని అనుమతి కోరాడు. అలాగే వాడికి అనుమతి ఇవ్వబడింది.

ఆ తరువాత షైతాన్ వాగ్దానం ఎప్పుడూ మోసపూరితంగా ఉంటుందని అల్లాహ్ హెచ్చరించాడు. నా దాసులపై నీ అధికారం చెల్లదు, వారిని నీవు రుజుమార్గం నుండి తప్పించలేవు, వారి ప్రభువు వారికి అండగా ఉంటాడనీ

(70) మేము ఆదమ్ సంతానానికి పెద్దరికాన్ని ప్రసాదించాము. వారికి నేలపై, నీటిపై నడిచే వాహనాలను ప్రసాదించాము. వారికి పరిశుద్ధమైన వస్తువులను ఆహారంగా ప్రసాదించాము. మేము సృష్టించిన ఎన్నో ప్రాణులపై వారికి సృష్టమైన ఆధిక్యాన్ని అనుగ్రహించాము. (71) ఆ రోజు మేము ప్రతి మానవ వర్గాన్ని దాని నాయకునితో పాటు పిలుస్తాము. అప్పుడు తమ కుడి చేతికి కర్మపత్రం ఇవ్వబడినవారు, తమ కర్మ పత్రాన్ని చదువు కుంటారు. వారికి రవ్వంత అన్యాయం కూడా జరుగదు. (72) ఈ ప్రపంచంలో అంధుడై మెలిగేవాడు, పరలోకంలో కూడా అంధుడుగానే ఉంటాడు. అంతేకాదు, మార్గాన్ని పొందటంలో అంధునికంటే కూడా అధికంగా విఫలమౌతాడు. (73) ఓ ప్రవక్తా! ఈ ప్రజలు నిన్ను పరీక్షకు గురిచేసి మేము నీ వైపునకు పంపిన వహీ నుండి నిన్ను మరలించటానికి విశ్వప్రయత్నాలు చేసారు. నీవు మా పేరుతో నీ తరపున ఏదైనా కల్పించి తీసుకురావాలని వారు ఆశించారు. ఒకవేళ నీవు అలా చేస్తే వారు నిన్ను మిత్రుడుగా చేసుకొని ఉండేవారు.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَهُمْ فِي الْوَبْرِ وَالْبَحْرِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ
مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿70﴾

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنثَىٰ بِأَمِّهَا ۗ فَمَنْ أُوْفِيَ
كُنْبَهُ بِبَيْمِينِهِ فَاولِئِكَ يَقْرءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا
يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿71﴾

وَمَنْ كَانَ فِي هُدًىٰ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ
وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿72﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الذِّمِّيِّ أَوْ حِينًا
إِلَيْكَ لِيَتَفَتَّرِيَ عَلَيْكَ غَيْرَةً ۖ وَإِذَا لَا تَخْدُوكَ
خَلِيلًا ﴿73﴾

స్పష్టం చేశాడు. కాబట్టి అన్ని వ్యవహారాల్లో అల్లాహ్ నే నమ్మాలని, ఆయన సహాయాన్నే కోరాలని, అల్లాహ్ ఒక్కడే వారికొరకు చాలని హితబోధ చేయబడింది.

66 - 68 వాక్యాల వరకు అల్లాహ్ ఏకత్వాన్ని గురించి, దైవత్వాన్ని గురించి కొన్ని సూచనలు ఇచ్చాడు. మానవులందరినీ ఉద్దేశించి, గాలుల ద్వారా సముద్రాల్లో ఓడలను నడిపేవాడే మీ ప్రభువని, మీరు మీ ఇష్టం వచ్చిన చోట వ్యాపార నిమిత్తం, ఆహారం అన్నేషిస్తు వెళ్తుంటారు. మీ ప్రభువు చాలా దయామయుడు అని పేర్కొనబడింది. సముద్రము మధ్యలో మీకు కష్టాలు, ఆపదలు వస్తే మీరు మీ చిల్లరదేవతలను వదలి అల్లాహ్ నే మొరపెట్టుకుంటారు. కాని మిమ్మల్ని ఒడ్డుకు చేర్చిన తరువాత అతన్ని మర్చిపోతారు. ఇంకా అసత్య ఆరాధ్యులను ఆరాధించటం ప్రారంభిస్తారు. ఎందుకంటే మానవుడు నిజంగానే మేలును మరిచేవాడు.

69వ వాక్యంలో కృతఘ్నత పట్ల హెచ్చరిస్తూ సముద్రం నుండి బయటికి వచ్చిన మీరు భూమిలో కూరుకుపోతారని తుఫాను ద్వారా మీపై రాళ్ళ వర్షం కురుస్తుందని, మిమ్మల్ని నాశనం చేయడం జరుగుతుందని, మీకు సహాయం చేసేవాడెవడూ ఉండడనీ ఏమాత్రం భయంలేదా? అల్లాహ్ తప్ప మీకు సహాయం చేసేవాడు, ఆహారం ఇచ్చేవాడు, రక్షించేవాడు లేనప్పుడు మరి ఆయన్నే ఎందుకు విశ్వసించరు? ఆయన్నే ఎందుకు ఆరాధించరు? (త్రైసిరుద్రహాస్యం)

(74) మేము ఒకవేళ నీకు మనోబలాన్ని ఇచ్చి ఉండకపోతే, నీవు వారి వైపునకు కొంతైనా మొగ్గి ఉండేవాడవు అనేది అసంభవమేమీ కాదు.

(75) అప్పుడు మేము నీకు ప్రపంచంలోనూ రెట్టింపు శిక్షను రుచి చూపి ఉండేవారం. పరలోకంలో కూడా రెట్టింపు శిక్షే. ఇంకా మాకు వ్యతిరేకంగా నీవు ఏ సహాయకుడినీ పొంది వుండేవాడవు కావు.

(76) వారు నీకు ఈ భూభాగంలో నిలువనీడ లేకుండా చెయ్యటానికి నిన్ను ఇక్కడి నుండి వెళ్ళగొట్టడానికి పూనుకున్నారు. అలా చేస్తే వారు కూడా నీ తరువాత ఇక్కడ ఎంతోకాలం ఉండరు.

(77) ఇదే మా పాత సంప్రదాయం. దీనినే నీకు పూర్వం మేము పంపిన ప్రవక్తలందరి విషయంలోనూ అనుసరించాము. మా సంప్రదాయంలో నీవు ఏ మార్పునూ చూడలేవు. (78) నమాజును పొద్దువాలినప్పటి నుండి రాత్రి చీకటిపడే వరకు స్థాపించుము. ప్రాతఃకాలంలో ఖుర్ఆన్ పారాయణం పట్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించు. ఎందుకంటే ఖుర్ఆన్ పారాయణం జరిగే ప్రాతఃకాలపు సమయం దైవదూతలు హాజరయ్యే సమయం. (79) రాత్రి పూట తహజ్జుద్ నమాజ్ చెయ్యి. ఇది నీకు అదనపు నమాజు. నీ ప్రభువు నిన్ను ప్రశంసనీయమైన ఉన్నత స్థానానికి చేర్చటం జరగవచ్చు. (80) ఇలా ప్రార్థించు : “ఓ నా ప్రభూ! నీవు నన్ను ఎక్కడకు తీసుకొని వెళ్ళినా సత్యంతో తీసుకొని వెళ్ళు. ఎక్కడుండి తీసినా సత్యంతో తియ్యి. నీ తరపు నుండి ఒక అధికారాన్ని నాకు సహాయంగా పంపించు. (81) ఇలా ప్రకటించు : సత్యం వచ్చేసింది, అసత్యం నశించింది. అసత్యం నశించక తప్పదు. (82) మేము అవతరింపజేస్తున్నటువంటి ప్రతి ఖుర్ఆన్ భాగము విశ్వాసులకు స్పష్టత, కారుణ్యము. కాని దుర్మార్గులకు అది నష్టాన్ని తప్ప మరీ దేన్నీ పెంచదు.

وَلَوْلَا أَنْ تَبَتُّنَا لَقَدْ كِدَّتْ تَرَكُنَ إِلَيْهِمْ
شَيْئًا قَلِيلًا ﴿74﴾

إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ
ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿75﴾

وَأَنْ كَادُوا يَكْفُرُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ
مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خَلْقَكَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿76﴾

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا
تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿77﴾

اقِمِ الصَّلَاةَ لِلدُّلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ
وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿78﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ ۖ عَلَى أَنْ
يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿79﴾

وَقُلْ رَبِّ ادْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي
مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا
نَصِيرًا ﴿80﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ
كَانَ زَهُوقًا ﴿81﴾

وَنُنزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ
لِلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿82﴾

(83) మేము మానవుణ్ణి అనుగ్రహించినప్పుడు విద్రవీగుతాడు, వెనక్కి మరలిపోతాడు. కొంచెం కష్టానికి గురియితే చాలు, నిరాశ చెందుతాడు.

(84) ఓ ప్రవక్తా! ఇలా అను : “ప్రతి ఒక్కరూ తన విధానాన్నే అనుసరిస్తున్నారు. అయితే రుజుమార్గంపై ఎవరున్నారు అనే విషయం నీ ప్రభువుకే బాగాతెలుసు.” (85) ఈ ప్రజలు నిన్ను ఆత్మను గురించి ప్రశ్నిస్తున్నారు. ఇలా అను : ఆత్మ నా ప్రభువు ఆజ్ఞ. కాని మీకు ప్రసాదించబడిన జ్ఞానం చాలా స్వల్పమైనది. (86) ఓ ప్రవక్తా! మేము కోరితే (తలచితే) వహీ ద్వారా మేము మీకు ప్రసాదించిన దాన్నంతా నీ నుండి లాక్కోగలము. మాకు వ్యతిరేకంగా దానిని తిరిగి ఇప్పించ గలిగే సహాయకుణ్ణి నీవు పొందలేవు. (87) నీకు లభించినదంతా నీ ప్రభువు కారుణ్యమే. వాస్తవం ఏమిటంటే నీపై ఆయనకు ఉన్న అనుగ్రహం చాలా గొప్పది. (88) ఇలా అను - ఒకవేళ మానవులు, జిన్నాతులు, అందరూ కలిసి ఈ ఖుర్ఆన్ వంటి దానిని దేన్నయినా తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేసినప్పటికీ తీసుకురాలేరు, వారందరూ ఒకరినొకరు సహాయం చేసినప్పటికీనీ. (89) మేము ఈ ఖుర్ఆన్ లో ప్రజలకు అనేక విధాలుగా హితబోధ చేసాము. కాని చాలామంది ప్రజలు అవిశ్వాస స్థితిలోనే స్థిరంగా ఉండిపోయారు.

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَمَّنْجِبِهِ ۖ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَكُفِّرًا ﴿83﴾

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ ۖ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَبِيلًا ﴿84﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ ۖ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿85﴾

وَلَيْنِ شِئْنَا لَنُدْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿86﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ ۖ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿87﴾

قُلْ لَّيِّنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجُنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿88﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ۚ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿89﴾

70 - 89 వాక్యాల వివరణ :

వాక్యాల మధ్య సంబంధం : వెనుకటి వాక్యాల్లో మానవుడు చాలా కృతఘ్నుడని చెప్పబడింది. ఎందుకంటే అతను కష్టకాలంలో చిల్లర దేవతలను, మరణించిన మహానుభావులను వేడుకుంటాడు, చివరికి అల్లాహ్ ను వేడుకుంటాడు.

అల్లాహ్ దయతలచి కష్టాల నుండి గట్టెక్కిస్తే, మళ్ళీ విగ్రహారాధనలో, సమాధి పూజల్లో నిమగ్నమయి పోతాడు. మరణించిన ఆ మహానుభావులు రక్షించుతారని భావిస్తాడు. ఈ వాక్యాల్లో మానవుడు తుఫాను నుండి తప్పించుకున్నంత మాత్రాన సంబరపడి తన ఇష్టం వచ్చినట్లు జీవితం గడపరాదని హెచ్చరించబడింది. అల్లాహ్ గనక తలచుకొంటే నిన్ను భూమిలో కూరుకుపోయినట్లు చేయగలడు. భూకంపం ద్వారా నాశనం చేయగలడు. ఓ మానవుడా! అల్లాహ్ నే ప్రార్థించు, అతని పట్ల కృతజ్ఞతా భావం కలిగిఉండు. భూమిపైనా, సముద్రం పైనా సుఖంగా జీవించగలవు.

70 నుండి 89 వాక్యాల వరకు వ్యాఖ్యానం :

70వ వాక్యం : ఈ ప్రత్యేక గౌరవం మానవులందరికీ ఇవ్వబడింది. విశ్వాసి అయినా అవిశ్వాసి అయినా సరే. ఎందుకంటే ఇతర సృష్టితాలకు ఈ ఉన్నత గౌరవం ఇవ్వబడలేదు. మానవునికి బుద్ధి, జ్ఞానాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వాటివల్ల మానవుడు తన సుఖాల కొరకు అనేక పరికరములను తయారు చేసుకున్నాడు. మానవుడు ఈ బుద్ధిజ్ఞానాల ద్వారానే మంచి చెడులను, లాభనష్టాలను బేరీజువేస్తాడు. అల్లాహ్ వరప్రసాదాల నుండి లాభం పొందుతున్నాడు. ఇంకా ఈ జ్ఞానం వల్లనే భవనాలు, వంతెనలు నిర్మిస్తున్నాడు. ధరించే దుస్తులు తయారు చేస్తున్నాడు. వివిధ కాలాల్లో వాతావరణానికి తగినట్లుగా ధరించే దుస్తులను కనుగొన్నాడు. అంతేకాక ఇతర సృష్టితాలన్నింటినీ మానవ సేవలో నియమించాడు అల్లాహ్. సూర్యచంద్రాదులు, గాలి, నీరు, ఇంకా ఇతర ఎన్నో సృష్టితాల ద్వారా మానవుడు లాభం పొందుతున్నాడు. భూమిపై గుర్రాలపై, గాడిదలపై, తాను తయారుచేసిన వాహనాలపై ప్రయాణం చేస్తున్నాడు. అదేవిధంగా సముద్రంలో పడవలు, నావలు ఉపయోగించి ప్రయాణం చేస్తాడు. సరుకులు రవాణా చేస్తాడు. మానవుని కొరకు అల్లాహ్ ఎన్నో రకాల ధాన్యాలు, పండ్లు ఫలాలు సృష్టించాడు. వాటి రుచి అనేక విధాలుగా ఉంటుంది. ఈ విధంగా మానవునికి ఉన్నత స్థానం ప్రసాదించటం జరిగింది. (అహ్సాసుల్ బయాన్)

71వ వాక్యం : ఇక్కడ ఇమామ్ అంటే ప్రవక్తలని అర్థం. తీర్పు దినం నాడు ప్రవక్తల ద్వారా వారి సంఘాలను, (జాతులను) విచారించటం జరుగుతుంది. (10 : 47). ప్రతి సంఘానికి ఒక ప్రవక్త ఉన్నాడు. ప్రతి సంఘాన్ని న్యాయంగా ధర్మంగా విచారించటం జరుగుతుంది. వారి పట్ల ఎంతమాత్రమూ అన్యాయం జరుగదు. (4:41). ప్రతి సంఘం నుండి ఒక సాక్షిని తీసుకోవటం జరుగుతుంది. మిమ్మల్ని సాక్ష్యం కొరకు పిలవబడుతుంది. విశ్వాసులకు నాయకులుగా ముహమ్మద్ (స) వస్తారు. అవిశ్వాసులకు వారి నాయకులు నాయకత్వం వహిస్తారు. (28 : 41). మేము వారిని నరకం వైపు పిలిచేవారుగా చేసాము. ప్రతి సంఘం తన ఆరాధ్యుని వెంట పడుతుంది. విగ్రహారాధకులు విగ్రహాల వెంట పడతారు.

ఇమాం అంటే కర్మ పత్రంగా కూడా వ్యాఖ్యానించబడింది. ఆ తరువాత కర్మపత్రాన్ని గూర్చి ప్రస్తావించబడింది. కుడిచేతిలో కర్మ పత్రం ఇవ్వబడినవారు సంతోషాన్ని వ్యక్తం చేస్తాడు. (69 : 19 -24). “కుడిచేతిలో కర్మ పత్రం ఇవ్వబడినవాడు రండి, నా కర్మ పత్రం చదవండి. నాకు నా పత్రం లభిస్తుందని ఎంతో నమ్మకంతో ఉండేవాడిని. అతడు సుఖాల్లో, స్వర్గంలో ఉంటాడు. వాక్యం చివరివరకు.” (ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కర్మపత్రం అనే అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఇదే సరైన అభిప్రాయం. ఖుర్ఆన్లో గ్రంథాన్ని ఇమామ్గా పేర్కొనటం జరిగింది. (36 : 12).

72వ వాక్యం : భూలోకంలో అంధునిగా ప్రవర్తించినవాడు పరలోకంలో కూడా అంధుడుగానే ఉంటాడు. అంతకంటే అధోగతికి గురవుతాడు. అల్లాహ్ మనల్ని పరలోక శిక్షలకు దూరంగా ఉంచుగాక! (తస్ఫీర్ ఇబ్నె కసీర్)

తీర్పుదినం గురించి, శిక్షా బహుమానాల గురించి ప్రస్తావించిన తరువాత ఈ వాక్యంలో అల్లాహ్ ప్రవక్తను నమాజ్ స్థాపించమని ఆదేశించాడు. ఇది అన్నిటికంటే ముఖ్యమైన ప్రార్థన. ఆయనకు సహాయం కోరే విధానాల్లోని ఉత్తమ విధానం. (2 : 45). అంటే అయిదు పూటల నమాజ్ సమయముల గురించి వివరంగా బోధించారు. ప్రారంభం నుండి ఈనాటి వరకు దానిపై అమలు జరుగుతుంది. జిబ్రీల్ (అ) ప్రతి దినము నమాజ్ యొక్క సమయమును వివరించారని ప్రవక్త (స) ప్రతి నమాజ్ యొక్క రకాతులను వివరించారని అబుస్సూఫ్ వ్యాఖ్యానించారు. ఫత్ర్ నమాజ్ సమయం అంటే ఇది దైవదూతలు కలిసే సమయం. (బుఖారి, తైసీరుప్రహ్మీన్)

79వ వాక్యం : ఈ వాక్యంలో ముఖామె మహ్మూద్ గురించి ప్రస్తావించబడింది. ఓ ముహమ్మద్ ! మీ

ప్రభువు మిమ్ముల్ని ఆ ఉన్నత స్థానానికి చేర్చటం ఏమంత కష్టమైన పనికాదు. ఈ వాక్యం మక్కా చివరి దశలో అవతరించింది. హింస చివరి స్థాయికి చేరుకుంది. మార్గాలన్నీ మూసివేయబడ్డాయి. శత్రువులు చంపటానికి అనేక కుట్రలు పన్నటంలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. ఇలాంటి సమయంలో దౌర్జన్యాలు హింసలు మటుమాయం అవుతాయని విజయం ప్రాప్తిస్తుందని ఎవరు ఊహించగలరు!

దైవవాణి కేవలం విజయ శుభవార్తనే ఇవ్వలేదు. దానితో పాటు మహోన్నత స్థానం గురించి కూడా శుభవార్త ఇవ్వబడింది. అది మానవత్వానికి చివరి ఉన్నత స్థానం. అంతకంటే గొప్ప స్థానం మరొకటి లేదు. ఏ కాలమైనను, ఏ సంఘానికి చెందినవారైనను, ఏ వంశానికి చెందినవారైనను దాన్ని కొనియాడక తప్పదు. దాన్ని ప్రశంసించక తప్పదు.

ఆలోచించండి! అదే ఆ గొప్ప స్థానం. దాన్ని గురించే ఇంకో వాక్యంలో వివరించబడింది. (33 : 56). కొన్ని హదీసుల్లో ఈ ప్రత్యేక గొప్ప స్థానాన్ని తీర్చుదినం నాడు దర్శించుట జరుగుతుందని పేర్కొనబడింది. భూలోకంలో ఇన్ని ఉన్నత ప్రత్యేకతలు గల వ్యక్తి పరలోకంలో కూడా ప్రశంసించదగిన స్థానానికి అర్హుడుగానే ప్రకటించబడతాడు. (తర్జుమానుల్ ఖుర్ఆన్).

80వ వాక్యం : మహాప్రవక్త (స) మక్కాలో ఉన్నప్పుడు వలసపోయే అనుమతి లభించిన అనంతరం ఈ వాక్యం అవతరించింది ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) తెలిపారు. (తిర్మిజీ).

81వ వాక్యం : మక్కా విజయం తరువాత ప్రవక్త (స) మక్కాలో ప్రవేశించినపుడు కాబాలో 360 విగ్రహాలు ఉండేవి. ప్రవక్త (స) తన చేతిలో ఉన్న బెత్తంతో వాటిని పొడుస్తూ “సత్యం జయించింది, అసత్యం నశించింది” అనేవారు అని అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్ఊద్ (రజి) ఉల్లేఖించారు. (సహీహ్ బుఖారీ - హ.నెం.2298)

85వ వాక్యం : ఇబ్నె మస్ఊద్ (రజి) ఇలా ఉల్లేఖించారు - నేను ప్రవక్త (స) తో పాటు మదీనా పట్టణంలో వెళ్ళున్నాను. ఆయన తన వాహనంపై కూర్చొని ఉన్నారు. కొంతమంది యూదుల దగ్గర నుండి వెళ్ళడం జరిగింది. వారిలోని ఒకరు ఆత్మ గురించి ప్రశ్నించారు. ప్రవక్త (స) కొంతసేపు మౌనంగా ఉన్నారు. ఆ తరువాత తల ఎత్తారు - వహీ వస్తుందని నేను గ్రహించాను. దైవవాణి పూర్తయిన తరువాత ప్రవక్త (స) ఈ వాక్యాన్ని పఠించారు : “వ యస్అలూనక అనిర్రూహ్....” (సహీహ్ బుఖారీ : హ.నెం.122)

ఇక్కడ ఆత్మ అంటే ఏమిటి? కొందరు మానవ ప్రాణంగా వ్యాఖ్యానించారు. మరికొందరు దైవవాణిగా వ్యాఖ్యానించారు. మరికొందరు జిబ్రీల్ (అ) అని వ్యాఖ్యానించారు. అయితే ఖుర్ఆన్లో ప్రాణం కోసం ‘సప్స్’ అని పేర్కొనబడింది. దైవవాణి, జిబ్రీల్ కారకు రూహ్ అనే పదాన్ని ఉపయోగించటం జరిగింది. ఇతర వివరాలకు పవిత్ర వాక్యాలు (16 : 2), 40 : 15 మరియు 63 : 52 చూడండి. (త్రెసీరుల్ ఖుర్ఆన్).

89వ వాక్యం : అల్లాహ్ మానవుల మార్గదర్శనం కోసం ఖుర్ఆన్లో రుజుమార్గానికి చేర్చే ప్రతి విషయాన్ని పేర్కొన్నాడు. కాని మానవుల పరిస్థితి విచిత్రంగా ఉంది. చాలామంది దీన్నుండి లాభం పొందలేదు. అవిశ్వాసం, తిరస్కారం వల్ల నష్టాన్నే కొని తెచ్చుకున్నారు. ఫలితంగా తీర్చుదినం నాడు ఇబ్లీసును వాడి అనుచరులతో సహా నరకాన్ని నింపడం జరుగుతుంది. (త్రెసీరుల్ ఖుర్ఆన్)

(90) వారిలా అన్నారు : నీవు భూమిని చీల్చి మా కోసం ఒక చెలమను పొంగింపచెయ్యనంత వరకు మేము నీ మాటను నమ్ముము.

(91) లేదా ఖర్జూరపు చెట్లు ద్రాక్ష లతలు కల తోట ఒకటి నీ కోసం ఉద్భవించాలి. అందులో నీవు కాలువలను ప్రవహింపజెయ్యాలి.

(92) లేదా నీవు ప్రకటిస్తున్న విధంగా ఆకాశాన్ని ముక్కలుగా చేసి మాపై పడవెయ్యాలి. లేదా నీవు స్వయంగా అల్లాహ్ ను, దైవదూతలను, మా ఎదుటకు తీసుకురావాలి.

(93) లేదా నీ కోసం ఒక స్వర్ణ గృహం తయారు కావాలి. లేదా నీవు ఆకాశాన్ని అధిరోపించాలి. అంతేకాదు, మేము చదవటానికి నీవు మాపై ఒక రచన అవతరించేటట్లు చేయనంత వరకు మేము నీ అధిరోహణను కూడా నమ్ముము. ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను : నా ప్రభువు అతి పరిశుద్ధుడు. నేను సందేశాన్ని తెచ్చే ఒక మానవ మాతృడను తప్ప మరింకేమీ కాను.

(94) ప్రజల ముందుకు మార్గదర్శకత్వం వచ్చినప్పుడల్లా దానిని విశ్వసించకుండా వారిని ఆపిన విషయం ఏమిటీ, అల్లాహ్ మానవుణ్ణి ప్రవక్తగా పంపాడా? అనేవారి పలుకు తప్ప మరేమీ కాదు.

(95) వారికి ఇలా చెప్పు : “భూమిలో దైవదూతలు నిశ్చింతగా తిరుగుతూ ఉండిఉంటే, మేము తప్పకుండా ఆకాశం నుండి దైవదూతనే వారికోసం ప్రవక్తగా పంపి ఉండేవారము.”

(96) ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను : నాకూ - మీకూ మధ్య కేవలం ఒక్క అల్లాహ్ సాక్ష్యమే సరిపోతుంది. ఎందుకంటే ఆయన తన దాసుల స్థితిని బాగా ఎరిగినవాడు. అన్నిటినీ చూస్తూ ఉన్నవాడు.

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿90﴾

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّحِيلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿91﴾

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿92﴾

أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرِفٍ أَوْ تَرْفَىٰ فِي السَّمَاءِ ۗ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ ۗ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿93﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿94﴾

قُلْ لَوْ كَانُوا فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةً يَّمشُونَ مُطَبِّعِينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿95﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿96﴾

(97) అల్లాహ్ మార్గం చూపినవాడే సన్మార్గాన్ని పొందుతాడు. ఆయన మార్గం తప్పించినవారికి ఆయనను తప్ప, అండగా ఉండేవాణ్ణి, సహాయపడే వాణ్ణి ఎవరినీ నీవు పొందలేవు. వారిని మేము ప్రళయం నాడు గుడ్డివారుగా, మూగవారుగా, చెవిటివారుగా చేసి బోర్లాపడవేసి లాక్కువస్తాము. వారి నివాసం నరకం. దాని మంట మందగించి నప్పుడల్లా మేము దానిని మరింత మండింపజేస్తాము.

(98) ఇది ప్రతిఫలం వారి దుశ్చేష్టకు. వారు మా వాక్యాలను తిరస్కరించి ఇలా అన్నారు : “మేము కేవలం ఎముకలుగా, దుమ్ముగా, ధూళిగా మారిపోయిన తరువాత సరికొత్తగా మమ్మల్ని పుట్టించి లేపి నిలబెట్టటం జరుగుతుందా?”

(99) భూమినీ, ఆకాశాలనూ సృష్టించిన దేవుడు అటువంటి వారిని పుట్టించే శక్తిని కూడా తప్పకుండా కలిగి ఉంటాడనే విషయం వారికి తోచనేలేదా? ఆయన వారిని తిరిగి లేపటానికి ఒక సమయాన్ని నిర్ణయించి ఉంచాడు. అది రావటం తథ్యం. కాని దుర్మార్గులు మొండిగా దానిని తిరస్కరించటానికే పూనుకున్నారు.

(100) ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలాఅను : ఒకవేళ నా ప్రభువు కారుణ్య నిధులు మీ అధీనంలో ఉండి ఉన్నట్లయితే అవి ఖర్చయిపోతాయనే భయంవల్ల, వాటిని మీరు కదపకుండా ఉంచేవారు. నిశ్చయంగా మానవుడు ఎంతో సంకుచిత హృదయుడు.

(101) మేము మూసాకు సృష్టమైన తొమ్మిది నిదర్శనాలను ప్రసాదించాము. ఇప్పుడు నీవే స్వయంగా ఇస్రాయిల్ సంతానాన్ని అడుగు. మూసా వారి వద్దకు వచ్చినప్పుడు ఫిరౌను అన్నది ఇదేకదా : “మూసా! నీవు నిస్సందేహంగా మంత్రజాలానికి గురిఅయిన వ్యక్తివని నేను భావిస్తున్నాను.”

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۖ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ ۗ وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَآ وَبِكُمَا وَصَمَّا ۗ مَا أُولَهُمْ جَهَنَّمُ ۗ كُلَّمَا خَبَتْ زِدْنَاهُمْ سَعِيرًا ﴿٩٧﴾

ذٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِاٰتِنَا وَقَالُوْا ۙ اِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّرَفَاۗتًا ۙ اِنَّا لَبَعُوۡثُوۡنٌ خَلَقْنَا جَدِيۡدًا ﴿٩٨﴾

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِيۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ قَادِرٌ عَلٰۤى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ اَجَلًا لَا رَيْبَ فِيْهِ ۗ فَاَبٰى الظّٰلِمُوۡنَ اِلَّا كُفُوۡرًا ﴿٩٩﴾

قُلْ لَوْ اَنْتُمْ تَمْلِكُوۡنَ خَزَاۤىِۦنَ رَحْمَةِ رَبِّيۡ ۙ اِذَا لَا مَسْكُتُمْ خَشِيۡةَ الْاِنْفَاقِ ۗ وَكَانَ الْاِنْسَانُ قَتُوۡرًا ۙ ﴿١٠٠﴾

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسٰى تِسْعَ اٰیٰتٍ بَيِّنٰتٍ فَاَسْأَلُنِيۡٓ اِسْرَآءِیۡلَ اِذْ جَآءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوۡنُ اِنۡنِیۡ لَآ اظُنُّكَ بِمُوسٰى مَسْحُوۡرًا ﴿١٠١﴾

(102) దానికి సమాధానంగా మూసా ఇలా అన్నాడు : “నీకు బాగా తెలుసు. గుణపాఠం నేర్పే ఈ నిదర్శనాలను భూమ్యాకాశాల ప్రభువు తప్ప మరెవ్వరూ అవతరింపజేయ్యలేదు. ఓ ఫిరోస్! నీవు నిస్సందేహంగా శాపానికి గురిఅయినవాడవని నేను భావిస్తున్నాను.” (103) చివరకు ఫిరోసు మూసానూ, ఇస్రాయిలు సంతానాన్ని భూమిపై లేకుండా చేయాలని సంకల్పించుకున్నాడు. కాని మేము వాడినీ, వాడి సహచరులనూ మూకుమ్మడిగా ముంచివేసాము. (104) ఆ తరువాత ఇస్రాయిలు సంతతితో మేము ఇలా అన్నాము : “ఇక మీరు భూమిపై సుఖంగా నివసించండి. ప్రళయ వాగ్దాన సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు మేము మీ అందరినీ కలపి హాజరుపరుస్తాము.” (105) ఈ ఖుర్ఆన్ ను మేము సత్యంతో అవతరింపజేసాము. సత్యంతోనే అది అవతరించింది. ఓ ప్రవక్తా! శుభవార్త అందించటానికి, హెచ్చరిక చెయ్యటానికే మేము నిన్ను పంపాము. (106) మేము ఈ ఖుర్ఆన్ ను కొద్దికొద్దిగా అవతరింపజేశాము. నీవు దానిని కొద్దికొద్దిగా ప్రజలకు వినిపించాలని మేము దానిని సందర్భాన్నిబట్టి క్రమక్రమంగా అవతరింపజేసాము. (107) ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను : మీరు దీనిని నమ్మండి, నమ్మకపోండి. ఇంతకుముందు జ్ఞానం ఇవ్వబడినవారికి దానిని వినిపించినప్పుడు వారు ముఖాన్ని నేలకు ఆనించి సాష్టాంగపడి

(108) ముక్త కంఠంతో ఇలా అంటారు : “మా ప్రభువు పరిశుద్ధుడు. ఆయన వాగ్దానం పూర్తిఅయి తీరవలసిందే.”

(109) వారు ముఖాన్ని నేలకు ఆనించి విలపిస్తూ పడిపోతారు. దానిని విన్న తరువాత వారి అణకువ మరింత పెరుగుతుంది.

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَمَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ ۚ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ
يَفْرَعُونَ مَثْبُورًا ﴿102﴾

فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ
وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿103﴾

وَقُلْنَا مَنْ بَعْدِهِ لِيَنبِيَّ إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا
الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ
لَفِيضًا ﴿104﴾

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ ۗ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿105﴾

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْتَبٍ
وَتُرْتِيلًا ﴿106﴾

قُلْ أٰمِنُوْا بِهٖ اَوْ لَا تُوْمِنُوْا ۗ اِنَّ الدِّيْنَ اُوْتُوْا
الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخِرُّوْنَ
لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿107﴾

وَيَقُوْلُوْنَ سُبْحٰنَ رَبِّنَا اِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا
لَفَعُوْلًا ﴿108﴾

وَيَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ يَبْكُوْنَ وَيَزِيْدُهُمْ
خُشُوْعًا ﴿109﴾ السجدة

(110) ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను : “అల్లాహ్ అని అయినా పిలవండి లేదా రహ్మాన్ అని అయినా పిలవండి. ఎలా పిలిచినా ఆయనకు గల పేర్లన్నీ మంచివే. మీరు నమాజు చేసేటప్పుడు కంఠాన్ని (స్వరాన్ని) మరీ పెంచకండి, మరీ తగ్గించకండి. మధ్యస్థంగా ఉంచండి. (మధ్యేమార్గమును అవలంబించండి). 111. ఇంకా ఇలా అను : ఎవరినీ తన కొడుకుగా చేసుకోనటువంటి, తన రాజ్యంలో ఇతరులెవ్వరూ భాగస్వాములుగా లేనటువంటి నిస్సహాయుడు కాకపోవటం వల్ల తనకు సంరక్షకుడు ఎవడూ అవసరం లేనటువంటి అల్లాహ్ కే స్తోత్రాలన్నీ. ఆయన గొప్పతనాన్ని, మహోన్నతనూ చాటండి.

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ ۗ اَيًّا مَّا تَدْعُوۡا فَلَهُ الْاِسْمَاءُ الْحُسْنٰى ؕ وَلَا تَجْهَرُوۡا بِصَلٰتِكُمْ وَلَا تَخٰفَتْۢ بِهَا وَاَبْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ سَبِيْلًا ﴿۱۱۰﴾
 وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَّلَمْ يَكُنْ لَّهٗ شَرِيْكٌ فِى الْهٰلِكِ وَّلَمْ يَكُنْ لَّهٗ وَلِيٌّ مِّنَ الدُّلٰلِ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيْرًا ﴿۱۱۱﴾

12
ع
11
12

90 - 111 వాక్యాల వివరణ :

వాక్యాల మధ్య సంబంధం : వెనుకటి వాక్యాల్లో అవిశ్వాసులు ఖుర్ఆన్ ని తిరస్కరించారనీ, అయితే ఖుర్ఆన్ మానవులందరి కొరకు స్వస్థత, కారుణ్యమని, ఇంకా ఇది అల్లాహ్ తరపున గొప్ప వరప్రసాదమని, అవిశ్వాసులు ప్రవక్త (స)ను మహాత్మాలు చూపమని కోరారని, అయితే అన్నిటికంటే గొప్ప మహాత్మ్యం ఖుర్ఆన్ అని తెలియపర్చబడింది.

ఈ వాక్యాల్లో ప్రజలు మహాత్మాలు చూసి విశ్వసించరనీ, ఎందుకంటే మూసా (అ) మహాత్మ్యం చూపినా ఫిరౌన్, అతని అనుచరులు విశ్వసించలేదని విశదపరచటం జరిగింది. ఇదేవిధంగా చాలామంది ప్రవక్తలు మహాత్మాలు చూపారనీ, కాని వారి జాతి ప్రజలు విశ్వసించలేదని ప్రస్తావించబడింది. విశ్వాసం అన్నది మనసుకు సంబంధించినదని సత్యాన్ని స్వీకరించే వ్యక్తికి అల్లాహ్ రుజుమార్గం ప్రసాదిస్తాడనీ, రుజుమార్గం ప్రసాదించబడిన వ్యక్తి అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త (స) ఆదేశాలను పాటిస్తారని వివరించబడింది. విశ్వసించాలనే ఉద్దేశ్యం లేని వ్యక్తులకు ఎన్ని నిదర్శనాలు చూపించినా ఏమాత్రం లాభం లేదని చెప్పబడింది.

90 - 111 వాక్యాల వ్యాఖ్యానం :

93వ వాక్యం : అంటే నా ప్రభువు సర్వసమర్థుడు. ఆయన తలచుకుంటే మీ కోరికలను ఒక్క సెకనులో తీర్చగలడు. నేను మీ లాంటి మానవుణ్ణి. మానవులకు వాటిపై ఏమాత్రం అధికారం లేదు. నేను కేవలం అల్లాహ్ ప్రవక్తను. సందేశాన్ని అందించటమే నా బాధ్యత. దాన్ని నేను నిర్వర్తిస్తున్నాను. మహాత్మాలు చూపడం ప్రారంభిస్తే ప్రజలు తమ ఇష్టం వచ్చినట్లుగా మహాత్మాలు కోరుతారు. మహాత్మాలు చూపటం అల్లాహ్ ఇష్టం. వాటి జ్ఞానం కూడా అల్లాహ్ కే ఉంది. అందులో ఇతరులకు ఎటువంటి అధికారం లేదు. (అహ్ సనుల్ బయాన్)

94 వాక్యం : ఒక మానవ మాత్రుడు ప్రవక్తగా నియమింపబడటం ఏమిటి? అని అవిశ్వాసులు ఆశ్చర్యం వ్యక్తం చేసేవారు. (10:2, 64 : 6, 23 : 47, 14 : 10) ఈ విధంగా అనేక జాతులు తమ ప్రవక్తను తిరస్కరించాయి.

95వ వాక్యం : అల్లాహ్ తన దయాగుణాన్ని గుర్తుచేస్తున్నాడు. ఆయన మీలో నుండే ఒక వ్యక్తిని ప్రవక్తగా మీ

వైపునకు పంపాడు. అతని ద్వారా జ్ఞానం పొందాలని, నేర్చుకోవాలని, ఒకవేళ దైవదూతను ప్రవక్తగా పంపితే అతనితో మీరు మాట్లాడనూలేరు, నేర్చుకోనూలేరు. (అల్ ఫజ్లీల్ కబీర్)

97వ వాక్యం : అనస్ బిన్ మాలిక్ (రజి) ఇలా ఉల్లేఖిస్తున్నారు : ఒక అనుచరుడు ప్రవక్త (స)ను “ఓ ప్రవక్తా! ఒక అవిశ్వాసిని తలక్రిందులుగా నడిపించటం జరుగుతుందా?” అని ప్రశ్నించాడు. దానికి ప్రవక్త (స) “ప్రపంచంలో కాళ్ళద్వారా నడిపించ గలిగినవాడు, ప్రళయదినం నాడు తలక్రిందులుగా నడిపించలేడా?” అని అన్నారు. (సహీహ్ బుఖారీ : హ.నెం.4388). మానవుని ఆచరణలకు, శిక్షకు పోలిక ఉంటుంది. ఇహలోకంలో అల్లాహ్ ను మరచినవాడిని అల్లాహ్ నరకంలో పడవేసి మరచిపోతాడు. అల్లాహ్ పట్ల అంధునిగా ప్రవర్తించినవాడిని తీర్చుదినం నాడు అంధునిగా లేపటం జరుగుతుంది. (త్రైసీరుల్ ఖుర్ఆన్)

101 - 104 వాక్యాలు : ఖురైష్ అవిశ్వాసులు కోరిన 6 మహాత్మ్యాలను పై వాక్యాల్లో పేర్కొనడం జరిగింది. అప్పుడు అల్లాహ్ ఈ వాక్యాన్ని అవతరింపజేశాడు. అవిశ్వాసులు కోరిన విధంగానే మూసా (అ)కు 9 మహాత్మ్యాలు ఇవ్వబడ్డాయని, కాని ఫిరౌన్, అతని అనుచరులు విశ్వసించలేదని, అందువల్ల అల్లాహ్ వారిని నాశనం చేసాడని పేర్కొనబడింది. మక్కా అవిశ్వాసులు కోరినవిధంగా మహాత్మ్యాలు చూపకపోవటానికి కారణం అవి చూసిన తరువాత కూడా విశ్వసించకపోతే నాశనం చేయటం జరుగుతుంది. అయితే అల్లాహ్ వారిని ఒకేసారి నాశనం చేయరాదని నిర్ణయించుకున్నాడు.

మూసా (అ)కు ఇవ్వబడిన మహాత్మ్యాలు :

1. చేయి కాంతిమంతంగా మెరియుట 2. చేతి కర్ర 3. రక్తం 4. సముద్రం రెండు భాగాలుగా చీలిపోవటం, 5. ఫిరౌన్ యొక్క ధనం నాశనమగుట 6. తుఫాన్ 7. మిడుతల దండు 8. పేళ్ళు 9. కప్పులు. వీటన్నిటిని చూసి కూడా ఫిరౌన్ విశ్వసించలేదు. ఇంకా మూసాతో నీవు మంత్రవిద్యకు గురయ్యావని నేను భావిస్తున్నాను అని అన్నాడు. (27-13, 14) లో కూడ ప్రస్తావించడం జరిగింది.

102వ వాక్యం : మూసా (అ) ఫిరౌన్ తో ఈ మహాత్మ్యాలన్నీ భూమ్యాకాశాలకు ప్రభువైన అల్లాహ్ అవతరింపజేసినవని తెలియజేశాడు. నిర్మలమైన హృదయంతో రుజుమార్గం కోరినవారికి వాటిలో ఎన్నో గుణపాఠాలున్నాయి. కాని నీవు వాటిని తిరస్కరిస్తూ మంత్రజాలం అని హేళన చేస్తున్నావు. దైవకారుణ్యానికి దూరం చేయబడ్డావని, నాశనం చేయబడగలవని నేను భావిస్తున్నాను అని మూసా (అ) అన్నారు. బనీ ఇస్రాయిలు ప్రజలను అక్కడి నుండి వెడలగొట్టాలని ప్రయత్నించిన ఫిరౌన్ ను, వాడి అనుచరులను అల్లాహ్ సముద్రంలో ముంచివేసాడు. ఆ తరువాత వారిని పాల్స్తీనా పరిసర ప్రాంతంలో నివసించమని ఆదేశించాడు. ఈ విధంగా వారు ఫిరౌన్ సంపదకు వారసులయ్యారు.

ఈ వాక్యం మక్కాలో (నుండి) వలస పోవటానికి ముందు అవతరించినది పేర్కొన్నారు. ప్రవక్త (స)కు మక్కా విజయం గురించి శుభవార్త ఇవ్వబడింది. బనీ ఇస్రాయిల్ లో మీరు బలహీనులైనా, మిమ్మల్ని వెడలగొట్టినా, చివరకు జరిగేది ఇదే అని తెలియజేయబడింది. అలాగే జరిగింది, అవిశ్వాసుల హింసవల్ల అక్కడి నుండి వలస వెళ్ళవలసి వచ్చింది. కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత మక్కా ప్రవక్త అధీనంలోకి వచ్చింది. కాని వారిపై దయతలచి, కరుణించి, వదలివేయడం జరిగింది.

104 వాక్యం : తీర్చుదినం నాడు పాపాత్ములు, పుణ్యాత్ములు అందరూ ఒకేసారి లేపబడతారని, ఆ తరువాత అల్లాహ్ వారి మధ్య తీర్పు ఇస్తాడని పాపాత్ములకు, పుణ్యాత్ములకు వారి కర్మల ప్రకారం శిక్షించడం, ప్రతిఫలం ఇవ్వటం జరుగుతుందని పేర్కొనబడింది. (త్రైసీరుల్ హ్యాన్)

106వ వాక్యం : ఖుర్ఆన్ ఒకేసారి ఎందుకు అవతరించదు? అని వారు ప్రశ్నిస్తున్నారు. మేము దాన్ని కొద్దికొద్దిగా అవతరింపజేస్తున్నాము. ప్రజలకు వినిపించాలని, వారు దాన్ని వినాలనీ, అర్థం చేసుకోవాలనీ, అల్లాహ్‌యే దాన్ని అవతరింపజేసినవాడు, దానిని రక్షించేవాడూ అల్లాహ్‌యే. మీరు విశ్వసించినా విశ్వసించకపోయినా అందులో ఏమాత్రం మార్పు చేయబడదు అని మీ ప్రభువు ఆదేశిస్తున్నాడు. వెనుకటి గ్రంథాల జ్ఞానం గలవారు ఈ ఖుర్ఆన్ విన్నవెంటనే సాష్టాంగ ప్రణామం చేస్తారు. విధేయత పాటిస్తారు. మా ప్రభువు సాటికల్పించటానికి అతీతుడనీ, సత్యవంతులకు స్వర్గప్రవేశం కలదని పాపాత్ములకు నరకం కలదని చేసిన వాగ్దానం సత్యమని ఇది నెరవేరుతుందని, ఖుర్ఆన్ పఠించటం వల్ల, వినటం వల్ల దైవభీతి అధికమవుతుందని పేర్కొనబడింది. (తఫ్సీరె సనాయీ)

110 వాక్యం : అవిశ్వాసులు అర్రహ్మాన్, అర్రహీమ్ పేర్లను విని ఆశ్చర్యపడేవారు. ఒకసారి ప్రవక్త నోట ఈ పేర్లను విని మమ్మల్ని విగ్రహారాధన నుండి వారిస్తున్నాడు, అతడు మాత్రం ఆరాధ్యులను పిలుస్తున్నాడు అని అన్నారు. ఆ వెంటనే ఈ వాక్యం అవతరించింది. (ఇబ్నై కసీర్). దీని గురించి ఇబ్నై అబ్బాస్ (రజి) ఇలా ఉల్లేఖిస్తున్నారు. మక్కాలో ప్రవక్త (స) రహస్యంగా నివసించేవారు. జమాఅత్తో నమాజ్ చదివితే కొంత బిగ్గరగా పలికేవారు. అవిశ్వాసులు ఖుర్ఆన్ విని ఖుర్ఆన్‌ని, అల్లాహ్‌ని దుర్భాషలాడేవారు. అతిమెల్లగా పఠిస్తే అనుచరులు వినలేరు. కాబట్టి మెల్లగా పఠించమని ఆదేశించబడింది. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

ఒకసారి ప్రవక్త (స) అబూబకర్ (రజి) వైపు నుండి వెళ్ళడం జరిగింది. ఆయన చిన్న స్వరంతో నమాజ్ చదువుతున్నాడు. ఉమర్ (రజి)ని కూడా వినడం జరిగింది. ఆయన బిగ్గరగా చదువుతున్నాడు. ఇద్దరినీ ప్రశ్నించారు. “నేను చిన్నవాణ్ణి చేసుకుంటున్నప్పుడు నా ప్రభువు వింటూనే ఉన్నాడు” అని అబూబకర్ సమాధానమిచ్చారు. నిద్రపోయేవారిని మేల్కొల్పటం, పైతాన్ వెంబడించటం నా ఉద్దేశంగా ఉండేది” అని ఉమర్ (రజి) సమాధానమిచ్చారు. అప్పుడు అబూబకర్ (రజి)తో “నీవు కాస్త హెచ్చు స్వరంతో నమాజు చెయ్యి” అన్నారు. ఉమర్ (రజి)తో “నీవు కాస్త మెల్లగా చేయి” అని ఉపదేశించారు. (బుఖారీ, ముస్లిమ్ - ఫత్‌హుల్ ఖదీర్)

111వ వాక్యం : అల్లాహ్ ఒక్కడే అనీ, అతనికి సంతానం ఎవరూ లేరని, అతను ఎవరి సంతానమూ కాదనీ, అతనికి సాటి ఎవరూ లేరని, అల్లాహ్ బలహీనుడు కాదనీ, అవిశ్వాసులు కల్పించే మాటలకు అతీతుడని, ఉన్నతుడనీ, ఆయన గొప్పదనాన్ని కొనియాడుతూ ఉండమనీ ఉపదేశించబడింది.

